

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Španija se opredeljuje v dva tabora

Sredi aprila bodočega leta bo šele pet let, kar je kralj Alfonz XIII. odložil krono in je v Španiji bila izklicana republika. V mladi republiki so z vsega početka prišle na površje levičarske stranke. Saj so volitve v ustavodajno skupščino v juniju 1931 prinesle marksizem (socializem in radikalni socializem) 170 sedežev in s tem prevladujoč položaj v zbornici. Kmalu se je izkazalo, da je bilo to v veliko škodo mlade republike. Marksisti namreč niso svoje velike politične moči izrabili za izgraditev republikanske Španije v ljudsko državo, ampak se jim je, puščajoč ob stran zelo pereče socialne reforme, najbolj mudilo s protiverskim kulturnim bojem. Protiverski zakoni, izgon redovnikov, konflikti s Cerkvijo, požigi samostanov in vsemogoča nasilja nad katoličani označujejo dobo marksistične narodne »svobode«. Ulica je vedno bolj prevladovala in z njo anarhija. Reakcionaren antiklerikalizem in anarhistični pistoleros so po vsej državi vzbudili naraven val odpora proti reči samovolji, ki je prisilil predsednika republike Alealo Zamora, da je moral pristati na nove volitve.

Kakor je bilo pričakovati, je pri volitvah 1933 ljudska nevolja pomedla z levičarsko večino. Radikalni socialisti so od 56 poslancev rešili 1 mandat, socialisti so se od 114 skreli na 56, celokupna levica je v novi zbornici štela le še 99 poslancev med 473, ako pristejemo k njej tudi katalonske avtonomiste. Zmagovalca je bila desnica (207 mandator) z mladim Gil Roblesom na čelu. Vendar pa tedaj še ni prišla njegova zgodovinska ura; kajti v novo nastalem parlamentarnem položaju je jezilec na tehnični ostala sredina (167 poslancev), v prvi vrsti Lerrouxovi radikali (104). Lerroux je tako postal nositelj novega režima v Španiji, moral je pa iskati pomoči pri desničarskih agrarnih in katoliški ljudski akciji Gil Roblesa, ki je brez pridržka pristal na republikanski režim. Vendar pa je ta zveza med sredino in desnico bila šibka, ker ni bila iskrena in naravna, ampak le zasilen izhod. Lerroux je namreč s srcem bil bolj na levi, kot na desni in bi mnogo raje sodeloval s socialisti, ko bi le-ti bili dovolj številni. Uradniški aparat, ki je bil dedščina prejšnjega marksističnega režima, je sabotiral delo Gil Roblesovih ministrov, kjer je le mogel. Komunistična ustaja in krvava revolucija v Oviedu je sicer Lerrouxa kot odgovornega politika potisnila k desnici, ne pa tudi njegove stranke. Razumljivo, da Gil Robles tudi ni vseh svojih sil in moči svoje stranke polno zastavil za politiko, ki ni bila — njegova.

Toda 19. septembra letošnjega leta je Lerroux kot predsednik vlade moral odstopiti. Desničarski agrarni niso hoteli pristati na razširjenje katalonske avtonomije, ki jo je Lerroux kataloncem obljubil. Pač pa je ostal v novi Chapaprietovi vladi zunanji minister. Od tedaj pa so se hitro menjali kabineti. V oktobru je izbruhnil Straussov škandal, ki je pokopal Lerrouxa in jako kompromitiral njegovo stranko. Holandski jud Daniel Strauss si je namreč protipostavno z mastno podkupnino pridobil pravico, da v Španiji otvori več igralnic s hazardnimi igrami. Polica, ki za ozadje ni vedela, je seveda igranje prepovedala in igralnice zaprla. Strauss je radi tega zahteval od prizadetih odškodnino in se povrnil v stroškov. Ker pa tega ni dobil, se je maskeval na ta način, da je vso mahinacijo s podkupovanjem itd. spravil v javnost. Lerroux osebno menda ni sprejel denarja, pač pa je bil v škandal zapleten njegov nečak in njegova najbližja politična okoličina. Chapaprieta je moral pustiti Lerrouxa pasti, toda tudi sebi je le za nekaj tednov podaljšal življenje. Njegov kabinet se je zrušil na proračunu, ker se je Gil Robles upiral in flacilji, ki bi po njegovem mnenju najbolj prizadela malega in srednjega človeka.

V tem trenutku je bilo tudi že konec pol-drugoletne koalicije med sredino in desnico. Večina Španije je pričakovala, da po parlamentarnih običajih dobi mandat za sestavo vlade Gil Robles kot predstavnik največje parlamentarne skupine (CEDA). To se pa na veliko presenečenje ni zgodilo. Po štirih letih španske republike se je tokrat v vsej jasnosti pokazalo, da katoličani v predsedniku republike Aleali Zamori nimajo prijatelja, niti ne nepristranskega državnega poglavarja. Zamora je po svojem prepričanju levičar in ga je tudi levica na predsedniško mesto postavila. On ne mara Gil Roblesa in njegovega pokreta; njegov ideal je nekaka »ljudska fronta«, pod vodstvom levice seveda. Političen razvoj zadnjih let pa kaže nasprotno smer: od levice k ljudski desnici. Zamora se je zbal, da bi Gil Roblesu moral v slučaju, da bi ne uspel s parlamentarno vlado, poveriti tudi volivno vlado, kar bi seveda desnici še bolj okrepilo. Zato je segel po neznanem človeku in je čisto neparlamentarno postavil nekoga Portelo Valladareza za ministrskega predsednika, mu dovolil razpust kortesov, — kjer itak ne bi imel dovolj oslombe — in ga obenem pooblastil, da v dveh mesecih izvede nove volitve. Nasprotovanje proti Gil Roblesu je šlo tako daleč, da je moral vojni ministarstvo zasesti general Molero, ki so ga šli iskati v ječo pampelunski trdnjavi, kamor ga je dal Robles zapreti radi nepokorščine.

Volitve, ki bodo 23. februarja, bodo po tem političnem razvoju pomenjale odločilno merjenje moči dveh nasprotnih front, katere ene je nositelj sam predsednik republike Zamora, druge pa mladi katoliški voditelj Gil Robles. Oba tabora se mrzlično pripravljata na odločilno bitko. Po poročilih je že danes gotovo, da se bodo radikali, dosedaj jezilec na politični tehnični, razkrali: en del pojde z levico, drugi z desnico. Nihče ne vedri rad pod streho, ki je zaznamovana s korupcijski-

Požar tudi na vzhodu

Pred spopadom med Japonsko in Rusijo

Kitajski dijaki na strani Moskve, vplivni politiki pa so za zvezo z Japonsko

Letošnji božič, ki nam je prinesel usoden preobrat angleške politike, ki si je po polomu Laval-Hoareovega predloga postavila za cilj, da Italijo diplomatsko in vojaško v Sredozemskem morju obkroži — nam je obenem podaril tudi skrajno zaostretev političnih odnošajev med tremi velesilami Azije: Japonsko, Kitajem in Rusijo. To dejstvo ima in bo v bližnji bodočnosti imelo še večji vpliv na razvoj mednarodnega položaja, ker je vpletena v ta spor država, ki je danes v najtesnejših zvezah s Francijo in Anglijo in s katero ti dve državi z Balkansko zvezo vred najbolj računata pri razpletanju abesinske zadeve: namreč sovjetska Rusija. Vsak si lahko predstavlja, kakšen obrat v sedanji evropski politiki bi povzročila na primer novica, da sta si Japonska in Rusija napovedali vojno in kaj bi v tem slučaju storila Anglija, do kakšnega stališča bi se morala odločiti Nemčija, in tako dalje? Gotovo je, da bi krvavi obračun na Daljnem vzhodu le pospešil kaos, ki bi moral voditi do oboroženega spopada med vsemi narodi sveta. Zato je več kot razumljivo, če začnemo zapletljavi v severni Kini obračati nase vso pozornost evropske diplomacije in če se mora umakniti pred njimi na drugo mesto celo abesinska afera.

Predmet spora: zunanja in notranja Mongolija

Kakor smo imeli pred leti mandžursko afero, tako imamo danes mongolsko afero. Imamo zunanjo Mongolijo, ogromno ozemlje 1 milijon 285.000 kvadratnih kilometrov z nekako 800 tisoč prebivalci, ki se je 1. 1928. proglasila za »mongolsko republiko« (Mongol un Ulus), ne da bi bil Kitaj tega do danes priznal. Neodvisna pa je zunanja Mongolija samo navidezna, ker je kot sovjetska republika popolnoma pod direktno Moskve, oziroma Rusije, na katero meji na ogromni črti, ki se razteza nekako od zapadnega Altajskega gorovja, kjer ležijo izviri Jeniseja, pa tja do izvirov Amurja, koder se začne sedanja meja med Rusijo in Mandžurijo, ki je danes tja do Vladivostoka na Tihem oceanu v rokah Japana. Poleg zunanje Mongolije imamo tako zvano notranjo Mongolijo, ki se kakor klin nahaja med zapadno mejo Mandžurije ob jezeru Dalaj-nor tja do vrhnega toka Hoangho in obstoji iz treh provinc Džehol, Čahar in Suijjan, ki so bile še do nedavnega pod direktno kitajsko oblastjo. Notranja Mongolija je nekoliko manjša od zunanje, ima po veliko več prebivalstva, to je okoli 2 in pol milijona duš.

Namen: prodreti do Bajkalskega jezera

Japonska je od samega začetka smatrala aneksijo Mandžurije samo kot prvo etapo, kateri naj sledi osvojitve zunanje in notranje Mongolije. Ker je zunanja Mongolija, ki jo ščitijo sovjeti, vsaj zaenkrat še trd oreh, pa notranja Mongolija spriča anarhije, ki vlada v Kitaju, ne predstavlja za Japance tolikih težko. Kakor vemo, so se Japonci že lani polastili mongolske province Džehol, ki je danes sestavni del mandžurske carevine ali Mandžukuo, od koder hočejo potem prodreti v Čahar, kjer bi zavzeli Kalgan, ki leži na strateško izvrstni poti od Pekinga v glavno mesto zunanje Mongolije, Urgo, in odtod v Irkutsk. Šele na koncu bi prišla na vrsto tretja provinca notranje Mongolije Suijjan, tako da bi bila zunanja Mongolija v širokem loku od vzhoda do juga obkrožena od pasu, ki bi bil pod mandžursko suvereniteto, v resnici pa barijera, iz katere bi Japonci v pripravljenem trenutku lahko navalili na zunanjo Mongolijo in tako postavili svojo fronto naravnost ob pogorju, ki loči Mongolijo od Rusije tik pred vrati Irkutska, kjer se nahaja glavni operativni štab sovjetske daljnovzhodne armade.

Japonski generali silijo v odločitev

Ta načrt je začel glavni štab japonske armade, ki sedi v bivšem Port Arthuru, ali tako zvana kvantunska armada izvrševati letos. Kajpada ta armada, ki ji načeljuje general Džihara, dela v glavnem v sporazumu s Tokijem, vendar pa se od časa do časa pojavljajo med japonskimi ministri in kvantunskim armadnim vodstvom manjši spori, kajti generalni štab v Port Arthuru bi rad hitro pokazal vidne uspehe, dočim se v Tokiu nečesto prenaaglit in hočejo vso stvar izvajati previdno in počasi, da se ne bi preveč razburile velesile. V Tokiu bi zaradi tega bilo že večkrat prišlo do

hudih notranjih kriz, ker so fašisti izvrstno organizirani in grozijo celo cesarju s smrtjo, vendar pa imajo glavno besedo velefinančniki s finančnim ministrom Takahašijem na čelu, ki si, podprti od zunanjega ministra Hirote, ne dajo diktirati taktike od nepotrpežljivih in zaletavih japonskih generalov.

Vsa provinca Čahar zasedena

Poveljstvo japonske kvantunske armade je, ako upoštevamo njegov načrt, doseglo prav za prav v severni Kini neuspeh. Res, da se je nekako pred enim mesecem v sporazumu s centralno vlado v Nankingu proglasila avtonomija province Suijana, Čaharja, Sansia, Hopeja in Santunga z avtonomnim svetom v Pekingu, ki mu je od početka načeloval general Sunčevan. Toda temu generalu je sedaj sledil najmočnejši mož severnega Kitaja, stari Vup-jfu, ki je pristal zvezi s Kitajem in ne dopušča, da bi se upravna avtonomija severnih provinc spreminila v popolno ločitev v korist Japonske, oziroma Mandžurije, ki je prav za prav avtonomistično gibanje zasnovala.

S stališča japonske vlade pa je vendarle dosežen v severnem Kitaju velik uspeh, in sicer zato, ker se je Japoncem posrečilo, spraviti na čelo province Hopej japonofila Jinjukuena, drugič pa je mandžursko vojaštvo na povelje japonske generalnega štaba meni nič tebi nič zasedlo vso provinco Čahar, kjer sedaj s pospešeno naglico gradijo Japonci vojašnice, poljske utrdbe in veliko letališče. V ostalih treh provincah severnega Kitaja pa vlada velika anarhija, ker so kitajski nacionalisti, posebno pa dijaki, ki stoje pod sovjetskim vplivom, priredili naravnost revolucijo proti avtonomistom, katere dolže, da so samo lutke v japonskih rokah. Zdj se vrši velika borba med avtonomisti in kitajskimi centralisti, kdo bo zasedel Tjencin.

Hudo vznemirjenje v Moskvi

Popolnoma brezpravna in protipravna zasedba province Čahar, ki obkrožuje pot iz Pekinga in Kalgana čez zunanjo Mongolijo v Irkutsk, je zelo vznemirila sovjetsko Rusijo. To tem bolj, ker je japonsko armadno poveljstvo vprizorilo celo vrsto napadov na meji med Mandžurijo in sovjetsko zunanjo Mongolijo. Prvi veliki spopad je bil ob jezeru Dolonor, kateremu je sledila cela vrsta drugih. Te napade aranžirajo Japonci radi tega, ker trdijo, da meja med zunanjo in notranjo Mongolijo ni dosti določena, in hočejo na ta način izsiliti korekturo sebi v prid. V resnici pa gre japonskemu armadnemu poveljstvu za to, da zasede na meji važne strateške točke, ki bodo služile v to, da se mandžursko-japonska armada v danem trenutku vrže na zunanjo Mongolijo in prodre do Bajkalskega jezera. Sovjetska Rusija se te nevarnosti v polni meri zaveda in nedavno so bili v Moskvi ministrski predsednik in vojni minister zunanje Mongolije, kjer so jih sprejeli prav tako slovesno kakor svojčas Edena in Lavala. Ni dvoma, da so se sovjetski in mongolski politiki dogovorili za slučaj japonskega napada, kar na drugi strani zopet daje povod japonskemu armadnemu poveljstvu da pritiska na tokijsko vlado, naj bi zavzela napram Rusiji bolj energično stališče.

Kitaj razdeljen v dva tabora: študenti raznetili revolucijo

V Tokiju se pa zdi, da je vladi zaenkrat bolj važen Kitaj, ki ga hoče Hirota za vsako ceno prisiliti v to, da z Japonsko sklene sporazum pod naslovom skupne obrambe Azije proti so-

vjetskemu komunizmu. Ta sporazum pa ovirajo z vsemi silami kitajski nacionalisti, v prvi vrsti dijaki v Pekingu, Nankingu in Tjencinu, ki so pod vplivom kominterne. Nacionalisti so ubili že par uglednih kitajskih oseb, ki so za sporazum z Japonsko. Izvršili so atentat na uglednega člana vladne stranke in bivšega predsednika kitajske vlade Vančineja, ki se zelo zavzema za kitajsko-japonsko alianco, zdaj so na ubili v Nankingu pomočnika prosvetnega ministra Tanjujena. Ta umor je napravil posebno slabo kri v Tokiju, ker je bil Tanjujen posebno odločen pristajati kitajsko-japonskega sporazuma proti Rusiji. Japonci se obračajo zdaj na marsala Čankajška, naj napravi v Kitaju energičen red, če ne bo Japonska prisiljena k drugim korakom.

Silno napet položaj v Kitaju

Sanghaj, 27. dec. b. Kitajsko-japonska napetost postaja iz dneva v dan nevarnejša, tako da so bili zmernejši državni razkose kitajske republike danes prisiljeni odposlati čete, ki imajo nalogo preprečiti prihod revolucionarnih dijakov v Nanking in pa nadaljevanje protijaponskih demonstracij. Nankinska vlada je poslala v blindiranih avtomobilih 500 dobro oboroženih vojakov, da ustavijo številne vojaške deputacije, ki so zasedle vse vlake in hotele odpotovati v Nanking, da protestirajo proti japonskemu vmešavanju v notranje kitajske zadeve. Tu se že silno čutijo posledice umora bivšega ministra Tang Ju Jena, za katerega se misli, da je hotel urediti odnose med Kitajsko in Japonsko.

Nankinska vlada se trudi z vsemi silami, da zaduši protijaponske demonstracije, ker se boče izogniti posledicam, ki bi lahko pri najmanjšem nesporazumu sledile od strani Japonske. General Čankajšek je poslal posebno delegacijo sanghajskim dijakom, ki jih bo prosila, naj pošljejo svoje pritožbe potem legalne delegacije. Ista delegacija jih bo prosila, naj odstopijo od svoje namere, da pridejo v skupinah v Nanking, ker jih bo morala sicer nankinska vlada z orožjem zavrniti. V Nankingu je proglašeno obsedno stanje, enako tudi v Sanghaju.

Kitaj se je vdal?

Berlin, 27. decembra. AA. DNB poroča iz Tokija: Danes je kitajski odpravnik poslov izročil v imenu nankinske vlade pomočniku zunanjega ministra Sigemicu vabilo na kitajsko-japonsko konferenco, ki se ima vršiti v Nankingu in na kateri mislijo razpravljati o vseh odprtih vprašanjih, ki vise med Kitajsko in Japonsko.

G. Sigemicu je izjavil kitajskemu odpravniku poslov, da Japonska sprejme vabilo na konferenco, toda obenem je opozoril na čedalje bolj naraščajoče protijaponsko gibanje, ki se kaže na Kitajskem, in pripomnil, da se s tem na japonskem podira zaupanje v dobro voljo nankinske vlade. Japonska, je rekel Sigemicu, sprejme vabilo na konferenco zato, ker je pobudo za to konferenco dala nankinska vlada, in ker želi pokazati, da je zmerom pripravljena pristati na vsak poskus, ki mu je namen utrditve miru na Daljnem vzhodu. Japonska vlada, je dalje dejal Sigemicu, pristane na vabilo pod pogojem, da bo konferenca vse japonske predloge resno proučila. Med temi predlogi bo najvažnejši tisti, ki se tiče severne Kitajske.

Dunajska vremenska napoved: Milo vreme bo trajalo še naprej.

Zagrebska vremenska napoved: Večinoma oblačno, zlasti v zapadnih krajih, na vzhodu se bo pričelo jasnit. Padavine, toplo in vetrovno.

Zaupanje ljudstva v vlado Stojadinoviča, Korošca in Spaha

Prijedor, 27. dec. m. Krajevni odbor JRZ je imel izredni občni zbor pod predsedstvom Ahmeda bega Kapetanoviča. Na obnem zboru je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija: »Kategorično izjavljamo, da imamo neomajno zaupanje v vodstvo JRZ na čelu z gg. dr. Stojadinovičem, dr. Korošcem in dr. Spahom in da bomo kakor sedaj tako tudi v bodoče vestno podpirali delo pri organiziranju stranke ter neomajno ostali in vztrajali v stranki. To radi tega, ker smatramo, da bo to delo dovedlo do konsolidiranja naših gospodarskih in političnih razmer v državi, da se bo obnovil zopet red, pravica in pravičnost v vseh panogah javnega

življenja ter da se bodo pred oblastmi izenačili mali z velikimi in močni s slabimi ter bogati s siromašnimi.«

Mladi radikali živahno delajo

Belgrad, 27. dec. m. V smislu navodil izvršilnega odbora JRZ za končno organizacijo JRZ so se, kakor v ostalih krajih, tudi v prestolnici sami lotili dela mladi radikali, ki prirejajo sedaj skoraj vsak večer krajevne sestanke, na katerih spopolnjujejo krajevne odbore. Splošno se opaža, da se povsod delo na končni organizaciji JRZ nadaljuje. Na vseh teh sestankih, kakor v prestolnici tako tudi v notranosti države, zborovalci in pristasi JRZ izjavljajo popolno zaupanje vodstvu JRZ in to dr. Stojadinoviču, dr. Korošču in dr. Spahu.

Klub JRZ se veča

Belgrad, 27. dec. m. Iz vodstva poslanskega kluba JRZ javljajo, da se je zadnje čase vpisalo v ta klub 14 novih članov.

Drobne vesti

London, 27. dec. AA. Iz Rima poročajo, da »morski psi porli pet kaznjencev, ki so hoteli pobegniti. Skočili so iz čolna, s katerim so jih peljali v zapore, v vodo, pa so hitro postali žrtev morskih psov.

Lavalov govor v zbornici

Hud očitek Italiji - Francija in Anglija ostaneta solidarni - Laval bo do zadnjega delal za mir

Pariz, 27. dec. e. Velika debata v parlamentu o Lavalovi zunanji politiki se je začela danes popoldne točno ob 13. Tribune parlamenta so bile polne občinstva in tudi diplomatski zbor je bil polnoštevilno zbran. Takoj je dobil besedo Laval sam, ki je prečital daljšo izjavo v imenu cele vlade. V tej svoji izjavi pravi Laval sledeče:

»Jaz sem sam zaprosil, da naj se vsi danes debata o naši zunanji politiki. Deset dni je od tega, kar sem povedal o okolnosti, v katerih je naša vlada delala za mir in zakaj smo se pogajali z Anglijo. Takrat sem povedal vse, kako sva si s sirom Samuelom Hoareom vse najino nadaljnje delo zamislila. Takrat sem izjavil, da sem delal popolnoma v skladu z dolžnostjo pakta Zveze narodov. Takrat je bila moja dolžnost, da sem samo čakal na to, kaj bo storila abesinska in nato italijanska vlada, ob koncu pa se Zveza narodov.

Med tem so se zgodili veliki dogodki. Sir Samuel Hoare je odstopil in angleška vlada je naše pariške predloge proglasila za mirne. Abesinska vlada je povedala svoje stališče.

Italijanska vlada pa ni storila tistega, kar sem jaz od nje pričakoval.

Nekateri govori v Italiji tudi niso bili najbolj na mestu. Vse to je obteževalo vse naše delo v znani smeri.

Bistveno vprašanje je, če je ta politika, ki sem jo vodil, v skladu z interesi naše domovine. Ne obžalujem vsega napora, ki sem ga za to politiko porabil. Kljub vsemu bo treba enkrat sklepati o miru. Takrat se bo pa pravilno pokazalo, v koliko so bili naši predlogi v skladu s paktom Zveze narodov in naše varnostjo. Soditi je namreč treba pakta Zveze narodov po tem, kako se bo snil v dejanjih, ne pa z besedami. V Zenevi sem namreč dostojno predstavil veliko svobodno državo in sem z vsemi odkriti obravnaval o vseh sankcijah proti napadalcu. V smislu § 3. člena 16 pakta Zveze narodov sem napram Angliji takoj izjavil,

da bom v mornariškem, letalskem in suhozemskem vojnem oziru storil vse, kar je naša dolžnost.

Sir Samuel Hoareu sem povedal isto, kar vam sedaj pripovedujem. Vem, da sem je tedaj prevzel nase zelo veliko odgovornost. Storil sem vse, da ublažim napetost med Anglijo in Italijo. Zgodovina nas uči, kaj lahko nastane iz sličnih sporov in zgodovina Franciji ni prizanesla nobenega trpljenja, ki se je rodilo iz sličnih okolnosti. Zato je bila moja dolžnost, da storim vse, da omogočim mirno rešitev spora.

Delal sem hitro. Najtežje je bilo poglavje o razširitvi sankcij na petrolej in v tem oziru povzročam samo besede sir Samuela Hoarea, ki jih je ta izrekel pred svojim parlamentom. Veste, da je sir Samuel Hoare zaključil svoj govor tako, da smatra po svojih informacijah, da bi Italija proglasila razširitev sankcij na petrolej, za vojni čin. Zato sva s sirom Samuelom Hoareom storila vse, da rešiva mir v skladu z interesi naših obeh držav. Mi smo mislili, da je bilo pametno, kar smo napravili s pariškimi predlogi. Sir Samuel Hoare je po odstopu v parlamentu govoril tako, da je vreden občeodobitve. Branil je najino skupno delo. Kaj bo jutri? Pariški predlogi so mrtvi.

toda pot za sporazum ni zaprta.

Svet Zveze narodov je zopet oživel delo odbora trinalterice. Ta odbor mora po svoji funkciji nadzirati izvajanje sankcij. Ali bo razširil svoje delo? Kdo more trditi, da sedanje sankcije proti Italiji niso že dovolj odločilne in učinkovite? Ali bodo nove sankcije razširile konflikt na Evropo? Pri tem smo morali naravnano gledati samo na to, da se omeji vojna. Sir Austen Chamberlain je rekel v parlamentu, da je bistveno za Zvezo narodov, da ne izgubi z vidika, da sankcije niso cilj, ampak samo

sredstvo za doseg cilja, ki je čimprejšnja sklenitev miru. Cilj sankcij naj bi bil samo, da se pride prej do tega cilja in jaz sem mislil, da se to lahko doseže s pogajanjem, ki sem jih vodil.

Nato je Laval govoril o tem, kako si zamislija organizacijo Zveze narodov. Obžaluje med drugim, da v Zenevi nista več zastopani Japonska in Nemčija, hvali pa Zvezo narodov zaradi sistema regionalnih paktov, ki ga je doslej izdelala. Zaključil je Laval svoj govor s sledečimi besedami:

»Danes gre za to, da se mirno reši konflikt, ki lahko koristi samo sovražnikom miru. Treba je preprečiti razširitev konflikta na Evropo, toda tako, da se spoštujejo načela pakta Zveze narodov. Jaz sem vam vse povedal. Vem, da me boste stili v nasprotje z Anglijo. Toda Francija in Anglija sta veliki demokratični državi, med katerima je odkrita diskusija mogoča.

Smatram, da je sodelovanje med Francijo in Anglijo bistveni element za vzdrževanje miru v Evropi.

Zaradi tega nasprotja me bodo napadali, ker je Anglija odbila pariške predloge. Toda pariški predlogi so bili poskus in še mnogo drugih poskusov ne sledilo, ki morda tudi ne bodo uspeli. Jaz pa ne obupujem. Delal bom naprej, da dosežem ta cilj.

Levica proti Lavalu

Ko je Laval končal svoj govor, mu je desnica burno ploskala, med govorom pa so ga levizari čisto prekinjali. Za Lavalom so dobili besedo posamezni interpellanti in je prvi govoril vodja socialistov Leon Blum. Očita Lavalu, da sedaj govori drugo, kot pa je govoril tedaj, ko sir Samuel Hoare še ni odstopil. Anglija je odbila pariške predloge in lord Eden je odločen nasproti pariških predlogov. Socialisti so prepričani, da uganja Laval z mirovno propagando samo demagogijo.

Nato je govoril desničarski poslanec Taittinger, ki pravi, da je treba ohraniti skupno fronto Anglije, Francije in Italije. Zelo važen je bil govor predsednika radikalnega parlamentarnega kluba Yvona del Bosa. V imenu svojega kluba pravi, da Laval ni storil vse svoje dolžnosti, ker se ni drl popolnoma do konca pakta Zveze narodov. Pravi, da se je Laval oddaljil od Zveze narodov in zato je treba spreminiti francosko zunanjo politiko.

Ali ga bodo urgli ali ne?

Nocojšnja debata se bo zaključila ob 9 zvečer in se bo po sklepu vseh predsednikov posameznih parlamentarnih klubov nadaljevala jutri ob 9 dopoldne. Govori interpellantov se bodo končali ob 11 dopoldne, nakar bo Laval imel zaključni govor. Glasovanje o zaupnici vladi bo najbrž ob 4 popoldne.

Položaj za Lavalu se je poslabšal

Pariz, 27. dec. TG. V nadaljnjem poteku debata o zunanje-političnem položaju se je stališče ministrskega predsednika Lavalu zelo poslabšalo. Velika večina poslancev, ki prihajajo sedaj na vrsto, se je, oziroma se bo izrekla zoper njegovo politiko v abesinskem sporu, ki je dvoumna, nejasna, polovičarska. Največji vtis je napravil govor poslanca del Bosa, člana radikalno socialistične stranke. Lavalova načela, je dejal, so čisto dobra, toda njegova dejanja ne zadovoljujejo. Laval bi se mora držati francoske politike, ki jo je zastopal posebno pokojni Briand in katera je zgrajena na absolutnem spoštovanju mednarodnih pogojev. Del Bos je tudi dejal, da ni samo potrebno ohraniti sporazum z Italijo, ampak da je ravno tako potrebno, pošteno sporazumeti se z Nemčijo.

Kljub temu so Lavalovi prijatelji prepričani, da bo dobil jutri zaupnico, čeprav njegova večina ne utegne biti posebno velika.

Abesinska zadeva se zapleta

Anglija in Italija se resno pripravljata za slučaj spopeda

London, 27. dec. b. Novo nastali politični položaj je dal povod britanski admiralteti, da je v stalni pripravljenosti z vso britansko vojno mornarico od gibraltarske ožine vse do luke Aden v Rdečem morju. Opreznost britanske admiraltete se je še stopnjevala, ko je prejela vest, da se vršijo velike priprave v italijanski mornarici.

Rim, 27. dec. m. Iz zanesljivega vira se čuje, da se Mussolini pripravlja na resno pomorsko akcijo, če bi Zveza narodov sklenila prepoved uvoza petroleja v Italijo. V zvezi s tem je italijanski ministrski predsednik podpisal zakon, s katerim postavlja 13.000 specializiranih mornarjev, ki bodo zavzeli vsa važnejša mesta v italijanski vojni mornarici. Dalje se trdi, da se ta pozni nanaša posebno na one mornariške strokovnjake, ki so se zlasti odlično izveščali v pomorskem topništvu in v upravljanju težkih eksplozivov, ki se uporabljajo v sedobaj vojni mornarici. Dobro obveščeni pomorski krogi trdijo, da se Mussolini pripravlja za vsak slučaj, tako da bi italijanska mornarica v primeru, če bi se hotelo blokirati Italijo, bila takoj sposobna, da odgovori na blokado. Rimske krogi poudarjajo, da bi bil za posledice, ki bi nastale po eventualni blokadi Italije, odgovoren britanski zunanji minister sir Anthony Eden.

Italijani organizirajo obalno obrambo

Bari, 27. dec. AA. Stefani poroča: Danes je prispel semkaj propagandni vlak, ki ga je organiziralo vojno ministrstvo. Z njim propagira med ljudstvom obrambo dežele pred letalskimi in plin-skimi napadi.

Angleži na Cipru

London, 27. dec. AA. Iz Cipra poročajo, da so tjakaj prispeli štirje angleži rusilci.

Anglija svari Arabce

Jeruzalem, 27. dec. b. Včeraj je tukajšnji vrhovni britanski komisar za Palestino v popolni bojni opremi izvršil velik pregled britanskih vojaških sil. Trdi se, da je ta vojna parada opomin

Velike Britanije, naj se Palestina, kjer so Arabci začeli protiangliško propagando, pomiri, ker bi drugače Velika Britanija, če bi se zadnji dogodki ponovili, bila prisiljena izvajati konsekvence. Pri zadnjih nemirih v Egiptu je postala britanska javnost silno vznemirjena, do tega pa ne sme več priti.

Abesinski pogoji!

Italijani morajo vrniti iz dežele

Addis Abeba, 27. dec. b. Reuter poroča iz Addis Abebe o poluradnih predlogih Abesinije za mir. Po teh predlogih zahteva Abesinija: 1. popoln umik italijanskih čet iz abesinskega področja; 2. povrnitev vse škode, ki je nastala Abesiniji zaradi vsiljene ji vojne; 3. Abesinijo priznajo večšile kot suvereno državo; 4. določitev meja po komisiji, ki bi jo določila Zveza narodov; Abesinija je pripravljena sprejeti gospodarske, finančne in administrativne strokovnjake, ki bi ji pomagali pri ureditvi države. Odločno pa odklanja Abesinija, da bi bili med strokovnjaki italijanski državljani. Kakšnih drugih pogojev Abesinija ne bo nikdar sprejela.

Graziani pripravlja ofenzivo

Džibuti, 27. dec. b. Po vesteh, ki so prispale semkaj z južnega italijanskega bojišča, se je pričelo neposredno iz Italijanskih vojsk postojank živahno gibanje, iz česar se sklepa, da pripravlja general Graziani novo ofenzivo proti Harariju. Zanimivo je tudi, da je uprava železniške proge Džibuti-Addis Abeba prosila guvernerja francoske Somalije za dovoljenje, da sme ustanoviti avtobusno zvezo med Džibutijem in Abesinijo. Svojo prošnjo je utemeljila s tem, da se pri bodočih vojnih operacijah lahko pričakuje prekinitev železniške proge Džibuti-Addis Abeba ter bi se zveza vzpostavila z avtomobili.

Kaj pravijo Angleži

London, 27. dec. AA. Agencija Reuter je prejela naslednje informacije iz vzhodne Afrike: Za božič ni prišlo do nikakih značilnejših dogodkov, verjetno pa je, da se bodo operacije večje stila v kratkem nadaljevale. Pred vsem kaže, da bodo Abesinci skušali predrati italijansko severno fronto. Kakor pa zatrjujejo Italijani, italijanske čete ne nameravajo trajno ostati na svojih sedanjih položajih in v defenzivi.

Minister Cvetković poziva k delu za konsolidacijo naše politike

Niš, 27. dec. m. Z današnjim popoldanskim vlakom je prispel semkaj socialni in zdravstveni minister ter zastopnik ministra za telesno ljudsko vzgojo g. Dragiša Cvetković. Na železniški postaji se je ob tej priliki zbrala večstočrslava množica ljudstva, ki je burno pozdravljala ministra. V imenu niške občine in meščanstva je pozdravil ministra niški podžupan Vladimir Cohadžić, v imenu kmetijskega prebivalstva niškega okraja pa kmet Golubović.

Po pozdravnih govorih obeh je spregovoril minister Cvetković ter se najprej zahvalil za prisrčni sprejem, ki mu ga je priredilo rojstno mesto. Nato je pa svoje pristaše pozval k zvestobi za skupno delo za konsolidacijo političnega življenja. V tem pogledu je minister izjavil, da hoče vso svojo srečo in radost deliti s svojimi tovariši, člani kr. vlade, ki se iskreno trudijo ter z vsemi silami delajo na to, da bi naša država živela ono državno življenje, ki ga mi vsi želimo in od

katerega vsi pričakujemo koristi. Minister je nadalje izjavil, da se v 24 urah ne morejo ublažiti vse težkoče in izbrisanosti mnogoštevilne krivice, toda če bodo ljudje imeli zaupanje in vero, tedaj bomo šli vsi po oni poti, ki najbolj odgovarja narodnim in državnim interesom ter interesom našega mladega vzvišenega kralja Petra II. Zato poziva svoje pristaše, da z močnim zaupanjem zasledujejo delo kr. vlade, ker homo samo na ta način mogli doseči one cilje, ki jih imamo pred oči, in ki edini morejo omogočiti pravilno in dobro funkcioniranje našega političnega in državnega življenja.

Minister Cvetković se je nato podal v poslopje mestne občine, kjer so se ponovile manifestacije njemu in ostalim članom kr. vlade. Jutri bo tukaj okrajna konferenca JRZ, na kateri bo minister Cvetković poročal o političnem stanju. V nedeljo bo pa Cvetković prisostvoval otvoritvi prosvetnega doma v Knjaževu.

Silni viharji na jugovzhodu

Pariz, 27. dec. AA. Vihar na francoski atlantski obali besni dalje. Pred Lorianom je utonil motorni čoln. Sedem oseb je utonilo.

Madrid, 27. dec. AA. V zvezi s strahovitim neurjem, ki divji po vsej Španiji, poročajo o novi katastrofi. V Malagi se je porušila petnadstropna hiša. Dandaj so iz ruševin odstranili tri mrtve, štiri osebe so hudo ranjene. Pri Viladi v pokrajini Valencije je poplava uničila ogromno skladišče žita. Žito je nedavno tega odkupila država. Posebno resna so poročila o poplavih, ki sta jih povzročili reki Guadiana in Tormes. Pri Badajosu in Salamanci je voda odnesla mostove. Iz teh krajev prihajajo tudi vesti, da so ponekod valovi odnesli krste pokopanih mrtvecev. Brzi vlak iz Madrida v Badajosu je skočil iz tira, ker je bila proga porušena. Več oseb je ranjenih. Tudi mostovi na reki Tietru so se zrušili. V okolici Oropesa je vihar podrl 5 mostov. Eden izmed njih se je podrl v

trenutku, ko je vozil preko njega osebni avto. Dva potnika sta utonila.

Madrid, 27. dec. AA. Kakor poročajo iz Cadiza je parnik »Cristina« zadel v viharju v neko skalo in se potopil. Trije potniki so utonili. Poveljnik in ostali člani posadke so se rešili.

Lizbona, 27. dec. AA. Po vsej Portugalski so včeraj divjali silni viharji. Morje je deloma preplavilo luko mesta Porto. Več ljudi je bilo ubitih

Tudi v Ameriki

New York, 27. dec. AA. Za praznike je vladal v Ameriki silen mraz. Zima je zahtevala 100 človeških žrtv. Veliki val mraza, ki je zajel ameriški vzhod, je napravil tudi ogromno materialno škodo. Splošno vlada prepričanje, da je v snežnih viharjih izgubilo življenje do 1000 ljudi. Zelo mnogo ljudi je bilo zaradi posledice poškodovanih. Veliko število avtomobilov se je prevrnilo.

Nov kabinetni šef

Belgrad, 27. dec. m. Dosedanji kabinetni šef ministra brez portfelja dr. Mihe Kreka g. Leo Lojk je postavljen za politično-upravnega uradnika na okrajnem načelstvu v Kranju. Za novega kabinetnega šefa v tem ministrstvu je dodeljen g. dr. Bojan Pirc, šef oddelka v osrednjem higijenskem zavodu v Belgradu.

Učiteljske preместitve

Belgrad, 27. dec. m. S kr. ukazom so prestavljeni naslednji učitelji in učiteljice: Amalija Azman iz Beltincev v Celje; Gabriela Azman iz Dol. Lendave v Slov. Konjice; Ivan Andrejič iz Studencev v Krčevino; Alojzij Plenkus iz Trave v Livold v kočevskem okraju; Zora Cizelj iz Šmarja pri Jelšah v Ljubljano; Emilija Čermovšek iz Hoč v Maribor; Ivan Fajnič iz Mežice v Maribor; Ciril Kafol iz Sv. Boženke na Kumu v Ptuj; Ferdo Kokot iz Pišec na Vič; Albin Kovač iz Brega v Ptuj; Julija Kralj-Bantani iz Pečaroccev v Muto; Josip Lipovec v Viča v Ljubljano; Ivan Lovše iz Krčevine v Maribor; Iva Lovšin iz Sodražice v Kočevje; Frančiška Mačkovšek iz Virštajna v Brežice; Anton Mahkota iz Črnuč v Ljubljano; Olga Miklavčič iz Reke v Maribor; Katarina Mišlej-Vilhar iz Vač v Ljubljano; Frančiška Novak iz Polja v Št. Jurij ob juž. žel.; Terezija Potočnik iz Štor v Laško; Katarina Punčuh iz Rakeka v Dol. Legatec; Ana Tiano iz Petrovč v Celje; Olga Plevelj iz Ljubitne v Domžale; Roza Ribičič iz Zgornje Šiške v Ljubljano; Katarina Šmerdu iz Studencev v Maribor; Katarina Šušelj iz Št. Ilje v Sostro; Leopold Šalda od Sv. Lovrenca v Krčevino; Angela Šalda od Sv. Lovrenca v Krčevino; Ivan Šmajdek iz Radeč v Št. Vid; Frančiška Šmajdek iz Ivanicev v Ljutomer; Erna Šot iz Šmarja v Ljubljano; Blanka Špes od Sv. Marka na Ptujskem polju v Hoče; Anton Urbančič iz Horjula v Ljubljano; Karol Volmajer iz Vuhreda v Vuzenico; Julijana Virant iz Št. Jurija ob Taboru v Laško; Severa Dancig iz Izlakov v Radeče; Bogomir Zdolšek iz Letusa v Celje in Marija Zdolšek iz Letusa v Celje.

Belgrad, 27. dec. m. Z dekretom prosvetnega ministra je postavljen za učitelja v Nemški Loki Malija Starec.

Belgrad, 27. dec. m. Davi se je vrnil iz Zagreba gradbeni minister dr. Kožul.

Belgrad, 27. dec. m. Po novem letu bodo v skupščini nadaljevali odbori, izvoljeni za proučevanje zakonskih osnutkov, predloženih s strani vlade, svoje delo. Tako bosta imela dne 2. januarja seji odbor za proučevanje trgovinskega zakonika in odbor za proučevanje zakona o gospodarskih zadrukah.

Na odseku južne fronte med Džidžigo in Hararom se Abesinci še zmerom utrjujejo. Gradnja utrdb vodijo inozemski strokovnjaki. Zatrjuje se, da so Abesinci zgradili cel sistem modernih rovov, ki so zaščiteni z modernim orožjem in drugimi sredstvi, ki jih je prejela Abesinija v zadnjem času v prav velikih količinah.

Ras Desta razpolaga z vojsko, ki šteje preko 60.000 vojakov, in se pripravlja na odločilni napad proti italijanskemu levemu krilu. Italijanska izvidniška letala se med tem še nadalje pogosto pojavljajo nad abesinskimi postojankami na obeh frontah.

Na severni fronti se Italijani umikajo

Desie, 27. dec. M. V abesinskih krogih trdijo, da so abesinske čete, ki so pri Majtinketi prekorčile reko Takaze in pri Edi Selati potisnile italijanske čete, v novih borbah z Italijani zavzele močne in za obrambo ugodne položaje v sedlih, ki obkrožajo sveto mesto Aksum. Abesinsko vrhovno poveljstvo neprestano pošilja močne okrepitve tem četam, ki so po najnovejših vesteh potisnile Italijane že z njihovih postojank pri Adi Rahaj. V abesinskih vojnih krogih tolačijo sedanje umikanje italijanske vojske tako, da je italijansko vrhovno poveljstvo koncentriralo pri Adui, Adigratu in Makali po dva armadna zbora, pustilo pa je samo en armadni zbor za čuvanje celotnega področja ob reki Takaze do Aksuma. Zaradi tega je na tem sektorju abesinski pritisk postal tudi najmočnejši, kajti abesinsko vrhovno poveljstvo, obveščeno po

svojih volunih, je poslalo semkaj najmodernejša oborožena in dobro izveščane čete. Tako je prišlo do popolne spremembe vloge na severni fronti. Medtem ko so se Abesinci prvotno umikali, so sedaj prisilili k umiku Italijane in stalno napredujejo.

Angleži podpirajo abesinsko voiško

Rim, 27. dec. AA. Agencija Stefani poroča: Pred kratkim je priplul v Berbero, glavno mesto britanske Somalije, parnik, ki je izkrcal okoli 70 potnikov Angležev, ki so se izdajali za trgovce, izletnike itd. Dopisnik pa trdi, da gre za same britanske častnike in podčastnike, ki odhajajo kot prostovoljci v Abesinijo. Po trditvah italijanskega dopisnika je prihod teh britanskih častnikov in podčastnikov napovedal abesinskemu cesarju že pred nekaj časa polkovnik Clifford, eden izmed najuglednejših častnikov britanskega Intelligence-Servicea (politična policija. — Op. ur.). Ti častniki in podčastniki naj bi poučevali Abesince v ravnanju s strojnimi najnovejšega tipa in v ravnanju s tanki.

Amerika za sankcije

Manila, 27. dec. AA. Reuter poroča: Ameriška vlada je poslala vrhovnemu komisarju na Filipinih navodilo, naj prepreči dobavo znatnih količin hroma, ki jih je naročila italijanska vlada. Prizadeta rudarska podjetja so izjavila, da se bodo v tem oziru ravnala po navodilih washingtonske vlade.

Elektrifikacija Dolenjske

Ljubljana, 27. decembra.

Odkar je prevzel svoje mesto novi ban dr. Marko Natlačen, dela banovina z vso energijo na uredništvu načrtov o elektrifikaciji vse Slovenije. Načrti so že stari in izvirajo še iz časov dr. Lampeta, oblastnih samouprav in prvega bana ing. Serneca, pod sedanjim banom pa Kranjske deželne elektrarne — kljub težkim časom in finančnim težkočam — vztrajno delajo za čimprejšnjo elektrifikacijo vse dežele.

Za Gorenjsko in nekaterimi drugimi okrožji je prišla sedaj na vrsto Dolenjska. Le malo dolenjskih krajev je imelo dosedaj elektriko, k večjemu večji trgi in mesta. Banovina pa se sedaj trudi, da bo v doglednem času imel vsak dolenjski kraj električno luč in električno motorno silo. Težave za elektrifikacijo so na Dolenjskem večje kakor na Gorenjskem, ker je pač Gorenjska bolj industrializirana in ima več pogojev. Velik uspeh in znaten korak pa je napravila elektrifikacija Dolenjske, ko se je te dni posrečilo banovini dobiti znatno posojilo pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani in sicer v višini 7 milijonov dinarjev, ki je vse namenjeno za elektrifikacijo dolenjskih občin.

Na praznik sv. Stefana je bil v Mokronogu v stari šoli sestanek, ki sta ga sklicali občini St. Rupert in Mokronog, udeležili pa so se ga zastopniki vseh občin v Mirenski dolini, okoli 100 oseb, s predsednikom elektrifikacijskega odbora dekanom gosp. Tomažičem na čelu.

Banovinski tehnični inženjer ing. Rueh, ki ima izredne zasluge za elektrifikacijo Slovenije, je podal daljše poročilo o nameravani elektrifikaciji Mirenske doline. V svojem poročilu je omenjal pogoje, pod katerimi je pripravljena banovina izvesti elektrifikacijo Mirenske doline, zlasti pa, da se

občine obvežejo plačati krajevni prispevek. Posojilo Pokojninskega zavoda v višini 7 milijonov dinarjev je namenjeno elektrifikaciji Dolenjske in torej tudi Mirenske doline. Začasno bi Mirenska dolina dobivala tok iz elektrarne premovalnika v St. Janžu, s katerim je že sklenjen dogovor za dobavo električnega toka za potrebe bodoče nove železnice Sevnica—St. Janž in za elektrifikacijo Mirenske doline. Elektrifikacijo te doline bodo prevzele Kranjske deželne elektrarne, ki so last banovine.

Za elektrifikacijski sestanek, zlasti pa za poročilo inženjerja ing. Rueha je med prebivalstvom Mirenske doline vladalo veliko zanimanje. Po referatu je bil razgovor o posameznih vprašanjih, ki se tičejo elektrifikacije. Zborovalci so izrazili inženjerju ing. Ruehu zahvalo za njegov trud za napredek Mirenske doline. Soglasno je bil sprejet predlog, da se odposlije pozdravna brzojavka banu dr. Natlačen s posebnimi izrazi hvalečnosti za njegovo naklonjenost.

Kakor smo poučeni, prično Kranjske deželne elektrarne z elektrifikacijskimi deli v najkrajšem času, tako, da ne bo dolgo, ko bo v Mirenski dolini posvetila električna luč.

Kranjske deželne elektrarne so na sveti večer dovršile elektrifikacijo najbližje celjske okolice, to je med vasema Trnovlje in Ljubecno. Provizorično je bilo priključenih večje število hiš med obema krajema, do novega leta bodo pa še ostale hiše.

Na sv. večer je kot božično darilo dobil električno luč še drug večji slovenski kraj, namreč Hotedersica na Notranjskem. Ob velikem navdušenju prebivalstva je zagorela na dan pred božičem v tem kraju električna luč. Tudi Hotedersico so elektrificirale Kranjske deželne elektrarne.

JUU in preместitve

Z ozirom na članek pod gornjim naslovom v »Slovenec« z dne 20. decembra 1935, števil. 293a, stran 3. v prvem in drugem stolpcu prosimo, da priobčite v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami pod istim naslovom v smislu §§ 26 in 27. zakona o tisku sledeči

popravek:

Ni res, da: »Kdor je preživel prejšnji prosvetni režim pri nas, vse njegove grozovitosti in preganjanja in prebole vse tisto za pedagoško delo skrajno neugodno ozračje, ki je zadobilo z uzakojenostjo in po prejšnjem režimu tudi praktično brezvestno izvajano nestalnost učiteljstva pri nas svoj višek, ta ve, da je primer te agitacije čisto navadna strankarsko-režimska pobarvana hujškarja in da je JUU pri nas sedaj obklesla plašč zagovornika stalnosti učiteljstva samo zato, da bi ohranila tisto krivično stanje učiteljstva, kakor ga je malo prej zagrešil prejšnji režim.«

Res pa je, da se je JUU pod vsemi prejšnjimi režimi borilo proti vsem preganjanjem učiteljstva; res je, da se je ves čas borilo za stalnost učiteljstva; res je, da tudi sedanje nastopanje JUU proti vlaganju prošnji na poziv in oddajanju službenih mest pod roko ni nikakršna strankarsko-režimska pobarvana hujškarja, ker JUU kakor v prejšnjih režimih tako sedaj samo ščiti učiteljske zakonite pravice. Dalje je res, da se JUU stalno zavzema za popravilo vseh izvršenih krivic in se bori proti ustvarjanju novih.

Ni res, da: »Vsak trezen in pošten človek, pa najši je to učitelj(ica), izobraženec ali preprosto deželan pa ve tudi, da ga ni bilo doslej prosvetnega režima pri nas, ki bi storil toliko socialnih in neposredno družinskih krivic s premostitvami, kakor je bil prejšnji. Tozadevna imena preganjancev, ki so bila objavljena nedavno v »Domoljubu«, pričajo celo o smrtnih žrtvah. Na vse to pa se znajde sedaj celo organizacija učiteljstva, ki bi morala kot stanovska organizacija zastopati interese vsega članstva, ki pa prej ob vnebovpljoče krivičnem preganjanju ni kazala potrebne odločnosti za krivično preganjanje in trpeče člane, čeprav so ti pri njej iskali zaslombe, in se povzpne do indirektnega zagovarjanja krivičnega stanja, s tem, da se hinavsko poteguje za dosedanje krivično stanje učiteljstva s frazo o stalnosti in to celo pod vlado poštenja in pravičnosti.«

Res pa je, da se je JUU stalno borilo proti socialnim in družinskim krivice, storjenim s premostitvami, da je predlagalo konkretne primere in liste preganjanjih učiteljev vsem gg. ministrom prosvete in drugim morodajnim ter lokalnim odločujočim faktorjem z odločno zahtevo popravne krivice ter tudi gg. ministru dr. Antonu Korošcu ob nastopu sedanega mesta v kraljevski vladi; res je, da se je JUU z vso odločnostjo zavzemalo za preganjane člane in je prejelo mnogo priznanj baš iz vrst somišljenikov sedanjega režima; res je, da sta si tukajšnja sekclja JUU in predsednik osebno nakopala radi tega ostro nasprotstvo pri lokalnih vodilnih krogih in to samo radi konsekvence in od-

ločnega zavzemanja za trpeče in krivične preganjane člane, ki so iskali zaslombe pri JUU.

Ni res, da: »Vsakdo, ki je moral trpeti in prenašati divjanje prejšnjega režima na našem prosvetnem polju, odobrava prizadevanje, da se očitne krivice, storjene našemu učiteljstvu v stanovskem in socialno družinskem pogledu, popravijo čimprej in da se potem res uvede stalnost učiteljstva, za katero smo bili mi že prej, ko je JUU previdno in hinavsko molčala. Prej pa naj se popravi krivice, ki so bile storjene našemu učiteljstvu! Krivičnega stanja razbitih učiteljskih družin in očitnega preganjanja pa mi ne moremo trpeti, ker je to proti vsem krščanskim in tudi pedagoškim načelom.«

Res je pa, da JUU ni nikdar molčala in se je stalno in odločno borilo za stalnost učiteljstva v vseh režimih, o čemer pričajo številne vloge JUU, resolucije in spomenice, sprejete na zborovanjih in skupščinah, objavljene intervencije pri ministrih in zaplenjeni članki v stanovskih listih; res je tudi, da je bilo JUU vedno za popravilo krivic in ne za ustvarjanje novih, kar svedoči o številne vloge in spomenice.

Ni res, da: »In kaj je zagrešil v. d. b. šolski nadzornik, da uganja JUU tako zaplotaško gonjo proti njemu? Izvedeli smo tole: Mnogo učiteljev-učiteljic je, ki hočejo, da se jim popravijo po prejšnjih režimih storjene jim krivice, drugi in druge bi se radi iz socialno-družinskih potreb pomagali s spremembami službenih krajev. N. pr. učiteljice matere bi radi prišle v mesta ali vsaj v njih bližino, kjer imajo svoje študirajoče otroke, žene bi radi prišle v službene kraje svojih mož itd. Veliko teh pa ni imelo prošnji in so računali na premostitev po službeni potrebi. Ker pa bi te premostitve obremenile državni proračun in ministrstvo tem obremenitvam ni naklonjeno, zato je bilo vrš. dol. banskega šol. nadzornika nasvetovano, naj opozori reflektante, da vložijo čimprej prošnje. To je gg. Štrukelj naredil, JUU pa zato dviga viharje prahu proti njemu. Smešno!«

Res pa je, da je JUU odločno nastopilo z enakimi okrožnicami že leta 1932-33, ko je dobilo večje število učiteljev — med njimi mnogi pristajajo sedanjega režima — pozive, da morajo prositi proti lastni volji za odredeno mesto in je JUU preprečilo njihovo nasilno premostitev; res je tudi, da je nastopilo JUU leta 1933-34 proti enakemu poizkusu zopet v primeru somišljenika sedanjega režima in je preprečilo njegovo premostitev; res je tudi, da je že tedaj nastopilo JUU proti takemu protekcionistično-partizanskemu in prijateljskemu oddajanju učiteljskih mest ter je zahtevalo razpis vseh prostih mest in možnost vlaganja prošnji za vse učitelje; res je, da se JUU le iz teh razlogov bori proti takemu načinu oddajanja službenih mest in ni pozvalo za preklic prošnji učiteljev, kjer gre za popravilo krivic brez ustvarjanja novih.

JUU-sekclja za dravsko banov. v Ljubljani, dne 24. decembra 1935.

Predsednik:
Ivan Dimnik.Tajnik:
Metod Kumelj.

Z učiteljskega zborovanja v Ljutomeru

Okrajno učiteljsko društvo za Ljutomerški okraj je zborovalo v prvi polovici decembra. Za široko javnost so tako zborovanja v obče red večjega pomena. Vendar se mi zdi potrebno omeniti par incidentov, ki razsvetljujejo razmere, v katerih živi podeželsko učiteljstvo. Po navadi so bila naša zborovanja še precej mirna in dostojna in tudi dnevni red našega zborovanja se je izvršil brez kakih presenečenj.

Drugačen pa je bil drugi del zborovanja. Zvedelo se je, da bodo nekateri, ki so bili pod prejšnjim režimom krivično zapostavljeni in so morali iti v pregnanstvo v oddaljene kraje, premeščeni. Mnogi od teh so bili ločeni od svojih družin in so trpeli neizročene duševne muke in veliko gnotno škodo. Z mero dajnega mesta se je razglasilo, da se krivice morajo popraviti. Doslej se je popravilo šele zelo malo, a kakor je videti, je mnogim učiteljem še tisto preveč in brez vsega sramu zahtevajo, da ostane tako, kakor je, t. j. tisti, ki so trpeli v najhujših časih skramotjenja in poniževanja, naj ostanejo na kazenskih mestih, zato, da se kakšnim ljubljenskemu prejšnjim režimom ne skrivi las. Vsak pošten in dostojen človek ve, da se krivice morajo popraviti. Na našem učiteljskem zborovanju so pa vstali učitelji in so protestirali, da bi se

krivice popravile in so zahtevali, da se intervenira pri prosvetnem ministru — to naj stori seveda organizacija! — da ne izvrši predlaganih premostitev. Ali se dobe še kje tako kolegijski učitelji, kako so v Ljutomerškem okraju! In to naj izvrši organizacija, katere člani smo tudi mi. Ko so leto za leto romale žrtve denuncijantstva v pregnanstvo, ni učiteljstvo našega okraja niti žugnilo, molče je vse divjanje odobravalo, niti slavna JUU, ki zbira prispevke v vsej banovini od učiteljstva, zato da imajo nekateri gospodje našega stanu približke, se ni ganila. Molk in tiho odobravanje persekucij je bilo njegovo delo. Kajpada so se preganjani učitelji obračali na slavno JUU za pomoč — s solzami v očeh, pa ne samo enkrat. Pa JUU je molčala, kadar je šlo za učitelja krščanskega mišljenja in življenja, a intervenirala za vsakega, ki jim je bil drag in ljub.

Sedaj pa pozivam JUU, da naredi red po učiteljskih društvih. Vsi smo enakopravni člani JUU in moramo zahtevati ravnopravnost za vse, ali bomo pa šli. JUU ni hotelo intervenirati takrat, ko so bili preganjani naši, in protestiramo da bi se vtikalo sedaj, ko se nameravajo popravljati storjene krivice.

Važna okrožnica ljubljanskega župana

Ljubljana, 27. decembra.

Novi ljubljanski župan dr. J. Adlešič je danes izdal važno okrožnico, ki je naslovljena vsem oddelkom, pododdelkom, mestnim podjetjem in Mestni ženski realni gimnaziji, zasuži pa, da se z njo spozna tudi širša javnost, ker kaže o volji gosp. župana, da končno uredi razmere na magistratu. Okrožnica se glasi:

»Ob nastopu svojega mesta si dovoljujem vse mestno nameščenstvo opozoriti na sledeče:

V interesu prebivalstva in službe je, da se uradno točno drži uradnih ur. Prosim tedaj vse uslužbenstvo, da točno prihaja v urad in se ves čas uradnih ur zadržava v uradu, da se morejo službeni posli nemoteno izvršiti, ter da je uradništvo strankam na razpo'ago.

Dalje opozarjam, da se nameščenstvo napram strankam, ki iščejo na mestnem poglavarstvu, oziroma pri mestni občini ljubljanski pomoči, vede skrajno uslužno, prijazno in ustrežljivo. Nameščenstvo ne sme pozabiti, da je v službi ljudstva in da mora somešanost iti v vsakem oziru na roko.

Upam, da ne bom prišel nikdar v položaj, v tem pogledu dobiti kake nedostatke, ker bom sicer primoran proti krivcem postopati.«

V Ljubljani, dne 27. decembra 1935.

Predsednik: Dr. J. Adlešič, s. r.

Ljubljansko prebivalstvo in vsi vestni uradniki ter nastavljenici mestnega magistrata bodo to okrožnico župana gosp. dr. Adlešiča gotovo toplo pozdravili.

Zakaj gine smisel za lepo petje?

Misli ob koncertu božičnih cerkvenih pesmi

Ko sem zadnjič poslušal zatopljen krasno petje Ciril-Metodovega zbora, so me lepe, sto in morda več sto let stare priproste pesmi od sile ogrele. Ni pripomoglo k temu samo vzorno petje, ki je bilo na višku i v tehnični izdelavi i v pravi topli občutenosti, temveč je zraven imela svoje delo tudi njihova notranja, vsebinska iskrenost: srčna toplina in nabožna milina.

Pa kakor me je gredo od znotraj v dno duše, tako me je zebljo od pogledu na prazno cerkev. In med uživanjem izredne glasbene lepote me je venomer motilo vprašanje: Zakaj? Zakaj so naši koncerti vsi vedno bolj prazni? Zakaj gine, zakaj je skoro izginil smisel za lepo petje?

Pogled za borih 10 let nazaj nam kaže sliko polnih dvoran, skoro polnih gledalcev po koncertih živahno razpravljanje o petju, o godbi, o vsebini glasbenih del, o skladateljih itd. Danes pa, ko imamo v šolah obvezno petje, ko imamo v svoji metropoli najvišji zavod za glasbo, ko imamo radio, ko naši skladatelji kar naprej izdelajo najrazličnejše produkte svoje muze, danes moramo z žalostjo ugotoviti velike skoke po rakovi poti. Človek se res ne more ubraniti večnega vprašanja: zakaj? Zakaj imamo tako malo smisla za glasbo, da so za »Novimi akordic« zborice morali prenehati, da se »Pevec« le z največjo težavo in titanskim naporom ob večni zamudi pojavlja zdaj pa zdaj in tudi »Cerkvenemu Glasbeniku« ne cveto vijolice?

Ni moj namen iskati temeljnih vzrokov tem žalostnim razmeram, ni mogoče najti v kratkih besedah odgovora na gornje vprašanje: tudi prostor ni za to najprimernejši, le dve tri misli naj sprožim, ki so me nadlegovale ves čas med krasnim božičnim koncertom.

Pred nedavnimi dnevi, to še niso desetletna razdobja, smo imeli tudi v Ljubljani dobro razpredeno prosvetno organizacijo. Ljudje so se čutili zdaj člani prosvetne, zdaj tolovadne, zdaj dobredelne družine, povezani so bili idejno od več strani. Vse to je zahtevalo resda veliko kulturnega davka, razmere pa tudi niso bile rajске. A ljudje so žrtvovali, so imeli smisla: duševna sila skupnih idej jih je k temu silila: Zlikovci, ki so nam razrušili vse te organizacije, nosijo velik del krivde, da drži naš glasbeni voz navzdol. Po deželi stvar ni tako žalostna kot v Ljubljani.

Kino. Zvočni kino: koliko jih je žel! na vseh koncih in krajih. Tam pojo svetovni umetniki! Res! Morda tupatam: a le v posnetku, ki ne dosega originala. Koliko se pa proda in ponuže zraven slabe, zastrupljene hrane: slagerjev, plehkih strani itd. Mar ne kvare vse to okusa sre? Mar ne ubija vse to smisla za lepo, pravo glasbo vobče in še prav posebno za našo domačo narodno glasbo. Sedaj čuješ po ulici samo tuji šund, naša pesem pa izumira. Da je glasba mednarodna? O da, je, je! Toda glasba vsakega naroda nosi svojo svojevrstnost, to je treba čuvati, ne je ubijati. Njen mednarodni pomen leži v tem, da jo ves svet ceni in goji in glasbene velike priznava. Ali niso čehi prav po svoji glasbi (in glasbenikih) postali svetovni?

Radio. Kar odkrito! Kolikokrat bi človek vse želel, ko sliši, kako ponižujejo našo pesem na raznih ploščah njeni izkoriščevalci, ki je niti malo ne razumejo, še manj cenijo, temveč z njo samo trgujejo. Toda kaj hočemo? Te ne moremo štet v zlo, za nje je to trgovina. A ni prav in in treba, da naš radio take stvari širi po naših livadah. Če ljudje zahtevajo redno narodnih pesmi, je to izredno veselo znamenje, da želi njih duša iz sedanjih, večkrat zmedenih razmer nazaj k viru. Toda odgovorni faktorji naj bi bolj pazili, naj ne bi ničesar pustili na spored, kar našo pesem ponižuje in onečašča, pa naj bo to plošča ali petje posameznih pevcev ali pevskih skupin. Radio naj ne škodi, temveč koristi vsemu: našemu in k temu spada v prvi vrsti naša pesem, naša ljudska pesem.

Šport. Da, tudi šport nam ubija lepo pesem in ljubezen do nje. Rimec je vedel: Inter arma silent musae (med orožjem — bojem — molče modrice). Smisel stavka bi raztegnil na šport le toliko, kolikor ga raztegniti moram. »Arma« mi pomeni tu žogo, divje borbe in vse, kar človeka odvrača od duševnosti in služi samo telesni vzgoji. Brez dvoma je moderni čas celo v šolah že zelo zatrl smisel za duševne globine in srčne vrline, ker je usmeril vzgojo preveč v telesni kult. Ta tok gre po vsej Evropi, po vsem svetu in naš mali narodič ga ne more zastaviti in ne zaokreniti. A enega mi ne more nihče ovreči: Nas ni rešila v stoletjih številna moč, ne telesna sila, temveč vzdržali smo po svoji duševni sili; imamo sicer svojega Petra Klepa, Martina Krpana itd., a imamo svojega Petelina (Gallus), Kocena, Močnika, Miklošiča, Vego i koliko še drugih. Po teh smo se rešili.

Koncerti. Tudi koncerti so morda ljudi odtujili. Drvili smo pod silo napredka in moderne sodobnosti morda prehitro, da smo izgubili stik z množico, ki ne more tako skokoma

Gledališki ravnatelj:

Gospodična Glumič 20 Din
kazni zaradi kašljanja na
odprtem odru,

kajti odkar imamo

Bronhi bonbon

se more kašelj preprečiti

PROIZVOD: »UNION«, ZAGREB.

Požar v Gotovljah

Na Štefanovo okrog pol 10 zvečer so se videli iz Celja proti Savinjski dolini v veliki daljavi začeti plameni, ki so švigali visoko v nebo in ki so naznanjali, da neke gori. Zvedeli smo, da je gorelo pri posestniku Posedelu v Zalogu pri Gotovljah. Pogorelo je gospodarsko poslopje, napolnjeno s krmo in orodjem, živino so rešili. Škode je okrog 40.000 Din, zavarovalnina znaša 10.400 Din.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

za nami. Na deželi je boljše, ker so sporedi bolj usmerjeni po krajevnih razmerah; tam pevovodje ne natezajo brez potrebe ne pevcev ne poslušalcev. Zato vlada med pevci in poslušalci živahen stik, dvorana gre za pevci, koncerti so tam dobro obiskani, smisel za lepo glasbo se dviga in širi.

Pesmi. Iz gornjega odstavka se razbere vprašanje pesmi in skladateljev. Ali niso morda naši novi vodilni tvorci na glasbenem polju zasili predaleč stran iz naših gajev? Ali so se dovolj poglobili v srce in dušo narodnega pevca in mu skušali oplemeniti njegove srčne utripe po primerni obliki. Ali ni naša sedanja glasba zasila predaleč na polje obče zapadne glasbe? In vendar bi se morali mi naslanjati bolj na vzhod in kvečjemu na jug. Kje so danes naši Vipavci? Kar so napisali, je bilo naše, slovensko, zato je ljudstvo prevzelo njih dediščino v svojo last. Ali ni na ljubo svobodnjaški moderni obliki močno utrpela naša notranja vsebina? Koliko naših vodilnih glasbenih velikanih se je v vsej resnosti poskušalo zatopiti v globino ljudske pesmi in črpati iz pravega vira? Zato večina naše glasbe ni več naša. Treba je k viru, nazaj k priprosti ljudski pesmi, z vso dušo, z vsem srcem. Pesem, ki jo je narod ohranil čisto, izkristalizirano desetletja ali celo stoletje, ta pesem nam razodeva njegovo dušo. In ne le svetna, še tem bolj nabožna.

Takim pesmim dati primerno obliko in jih primerno peti, naj bi bila najvažnejša naloga naših produktivnih in reproduktivnih umetnikov. Važna je naloga prvih, a ne manj važna drugih. Lansko leto smo slišali številne božične pesmi v neki cerkvi, ki so drvele tako s kora, da ni bilo več cerkve dostojno. Tudi mladina more in mora primerno in dostojno peti.

Za vzor, kako je treba resno in pravilno prijeti naše pesmi, naj bi bil zadnji božični koncert Ciril-Metodovega zbora: Pesmi odbrane po pravilnem kriteriju, v primerni vzorni obliki, so zajele pravo vodo in jo v vzorni reprodukciji zbora kot čisto studenčnico razlile v srea pičlih poslušalcev. Tega sporeda je škoda, prepeti ga je treba na več krajih, naj ga čujejo naši zbori in se ob njem sčude, naj ga čujejo pa tudi kateri izmed naših skladateljev in se vanj poglobe!

Proračun okrajnega cestnega odbora v Mariboru

Maribor, 27. dec.

Na mestnem načelstvu je bil danes razgledan proračun okrajnega cestnega odbora v Mariboru. Novi proračun predvideva 5.479.318 Din izdatkov ter 3.430.474 Din dohodkov. Primanjkljaj 2.048.834 Din se bo kril z okrajnimi cestnimi dokladami na direktne davke v dosedajni višini. Med izdatki so sledeče postavke: upravnih in pisarniških stroški 62.445 Din, za pomožno osebje 756.555 Din, materialni izdatki za vzdrževanje cest 1.814.886 Din, za vzdrževanje dovoznih cest k železniškim postajam 10.427 Din; za nove gradnje in preložitve banovinskih cest 1.555.000 Din, za krajevne cestne obrabe 219.783 Din. Prispevek občin za vzdrževanje občinskih cest 360.000 Din. Amortizacija in stroški posojil 395.282 Din, razne potrebščine 305 tisoč Din. — **Dohodki:** Za banovinske ceste 172 tisoč 178 Din, za dovozne ceste 500 Din, prispevek banovine za vzdrževanje banov. cest 2.431.688 Din, prispevek za vzdrževanje dovoznih cest k žel. postajam 3009 Din, prispevek žel. uprave za dovozne ceste 3009 Din. Prispevek banovine za nove gradnje in preložitve cest 777.500 Din, dohodki nalozene glavnice 7500 Din in nepredvideni dohodki 4500 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Berghoff Einkehr. Vorträge für Einkehrtage. Standesvorträge für Frauen, Männer und Jungmänner. 191 str., nevez. 45 Din. — Engl. Im Ambruch der Zeit. Kurzpredigten für die Sonntags-Feiertage des Kirchenjahres. 336 str., vez. 91 Din. — Graty, Einführung in die Pflichtenlehre. 93 str., vez. 55 Din. — Fischer. Bindung und Bekenntnis. Laienbriefe aus dieser Zeit. 208 strani, vez. 74 Din. — Fassbinder. Die heilige Klara von Assisi. 224 str., vez. 90 Din. — Martindale. Der fortlebende Christus. Fünf Predigtzyklen 219 str., nevez. 40 Din. — Nieremberg. Von Gottes Schönheit. 102 str., nevez. 11 Din. — Pieper. Die Wirklichkeit und das Gute. 115 str., vez. 45 Din. — Rall. Deutsches katholisches Schrifttum. Gestern und Heute. 260 str., vez. 81 Din. — Rindt. Der junge Johannes betrachtet die Welt. Ein Buch vom Sinn des Lebens. vez. 48 Din. — Thieme. Christliche Bildung in dieser Zeit. 168 str., vez. 64 Din. — Weingartner. Kurze Katechismus Predigten. I. Der Glaube. 107 str., nevez. 36 Din.

Drobne novice

Kaj pravite?

Težka beseda je padla oni dan na mestnem magistratu, težka, toda potrebna: g. mestni župan je dejal mestnim uradnikom, da ne zahteva od njih nič manj, kakor korektnosti in objektivnosti! Naš nosi g. župan ima tudi tak obraz in vsaj toliko ga poznamo, da bo že natančno pazil, kako bodo gospodje na mestnem magistratu do njegovega izpolnjevanja, tako, da more ljubljansko prebivalstvo z vso pravico upati na pravičnost poslovanja mestne občine.

Samo malo čudno se nam zdi, da morajo biti prve besede, ki jih je novi župan izrekel uradnikom, prave te! Kaj morda poprej niso bili mestni uradniki korektni in objektivni in ali je treba sedaj to še posebej poudarjati? Morda pa je g. župan znanu kaj posebnega iz prejšnjih let, da je tako odločno sedaj zagrožil a svojo mesto? Vse mogoče in nemara se bo kdo še posebej spomnil, da lele županove besede tudi nanj?

Saj vemo, ko so na magistratu govorili, da o ubožnici ne bodo več dajali »sklerikalnim študentom žrta, čeprav so bili morda revni katoliški akademiki skromne hrane bolj potrebni, kakor njihovi »napredni tavaristi. Vemo, da so nekateri gospodje podili prosilce za podporo z besedami: »Petega maja si spal doma, pa pojdi še sedaj! Ti si Korošec, pa naj ti da Korošec kruha! Vemo, kakšno prednost so imeli ljudje z raznimi legitimacijami in kakšno zapostavljanje so trpeli ljudje brez legitimacij, bodisi pri dodeljevanju služb, pri reševanju prošnji, pri raznih uslugah in dolžnostih, ki jih mestna občina more in pogosto mora opravljati do svojih občanov. Ob istem času, ko pristoži dr. Korošca niso smeli prositi za skromno podporo na magistratu, ob istem času so razne Vincencijeve konference podpirale ubožne družine in niso nikjer opazale za strankarsko legitimacijo, kar je seveda edina pravila.

Besede novega župana bi bile v drugih razmerah seveda samoobsebi umerne in morda jim nihče ne bi pripisoval večje važnosti. V tem času pa so padle kot tehek bat in so udarile tja, kjer je bilo to že davno potrebno, namreč na cest ali vsaj na oslanek vesti posameznikov.

Marius

Danes zadnjikrat slavni tenor

JAN CHIEPURA

v svojem najlepšem filmu:
Ljubljenec vseh žena
KINO UNION

Koledar

Sobota, 28. decembra: Nedolžni otroci. Kastor, mučenec.

Novi grobovi

† V Zalogu pri Cerkljah je v starosti 70 let mirno v Gospodu zaspala gospa Frančiška Bohinc, mati uglednega zdravnika v Cerkljah gosp. dr. Joža Bohinca. Pogreb bo v nedeljo ob 8 zjutraj. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

† V Sv. Jakobu ob Savi je včeraj umrla gospa Marija Pečnikar, roj. Grad, stara 72 let. Pokopali jo bodo v nedeljo ob 3.15. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Iz sodne službe. Za sodnika 7. skupine na okrajnem sodišču v Prnjavoru je imenovan Ernest R. u. s. sodniški pripravnik pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

— Poročila sta se v nedeljo, dne 22. decembra Nikola Mardešić, komandant komande pešadije divizijske oblasti v Sarajevu in gđ. Mija Verbić, hčerka bivšega trgovca v Sevnici. Bilo srečno!

— Izpit sta napravila za čin akt topniško tehničnega marjorja kap. I. razreda Jaromir Gregorič in Stefan Kovačič.

— Upokojena sta dr. mojstra VIII. položajne skupine kovač Dušan Kovačević in puškar Stanko Pantelič.

— Imenovan je za uradniškega pripravnika pri inž. oddelku štaba I. armijske oblasti arhitekt Jan Grin.

Naj bo stara al pa mlada
vsaka pije „Naš čaj“ rada
Čez fare tri devet vasi
„Naš čaj“ vse druge prekosi.

— Predsednik česko-losavske republike dr. Beneš je poslal dr. E. Stareta, predsedniku jugoslovenskega domačega domačinstva: Praga, Grad, 26. XII. 1935. Zahvaljujem se za pozdrav, ki me posebno veseli zato, ker pehaja od predstavnika jugoslovanske-českoslovske lige, ki je izraz našega vzajemnega bratstva. — Edvard Beneš.

— Obdarovanje revnih otrok v Ljutomeru. — Pretekla sobota, zadnji dan šolskega pouka pred prazniki, je bil za otroke ljubljanske osnovne šole dan veselja. Kdor je videl, kako prestrašeni, zmrzli do kolen, slabo obuti in oblečeni so baš tega dne prišli otroci v šolo, ko je do kolen zapadel sneg, je vedel, da so božičnega obdarovanja katerega jim je ob koncu šole v telovadnici pripravila ljubezen do bližnjega, podpore in pomoči potrebnega. — naši otroci res vredni in potrebni. Saj je polovico naše fare vinitarskega stanu, ki baš sedaj v zimi najbolj čuti socialno bedo brezposelnosti. Dekliška in deška osnovna šola štejata skupno okoli 700 otrok, od teh jih je bilo tega dne okrog 300 obdarovanih. Dobili so to, kar so pač najbolj potrebovali, in tisti, ki so bili najbolj potrebni. 160 otrok je dobilo nove čevlje, 60 deklice je dobilo cele obleke, ostali so dobili suknjiče, hlače, oziroma drugo notranje perilo. Vse obleke in perilo so ljubljanske gospe same sešile, da je prišlo ceneje. Razumljivo, da stroški za božično se niso v celoti krili. Največ je prispevalo Kolo jugoslovanskih sester, nekaj je dala dobrodelnost, nekaj je prispevala banska uprava. Vse priznanje in čast pa gre ljubljanskim damam, ki so to veliko delo vzele na sebe in s tolikimi žrtvami pripravile naši deci lepo božično.

— Doli s cenami — stanovanj! Ko je padla odločitev, da se središčarjevo prejemki aktivnih in upokojenih javnih uslužbenec, smo slišali tolažljivo vest, da se zgodi to lahko sedaj, ko so padle cene vsem življenjskim potrebščinam. — Sicer je nad to argumentacijo marsikdo zmajal s svojo plekasto in živo glavo, požri jo je pa le. Pa smo tako čakali na znižanje cen življenjskih potrebščin. Ali

ne spadajo med te življenjske potrebščine tudi stanovanja? — Pa — ali so se najemnine kaj znižale? Saj bi bilo kmalu prav nasprotno res. Kakor je tudi nasprotno res, da so se namreč dvignile cene vsem življenjskim potrebščinam: fižolu, zelju; celo čebuli od 2 Din na 3.50 Din za 1 kg. Kaj šele drugim! — A to ne samo v Ljubljani, marveč tudi drugje, v celi Sloveniji. — Tako so tudi stanovanja povsod pretrpno draga. — To stoji, in naj mi ne pride kak hišni posestnik — zlasti ne stare hiše — ter naj mi ne reče, da so cene primerne. Prav tako ni čisto nobenega povoda, da bi se razburjal kak posestnik nove hiše, ker tako, kakor se obrestuje danes denar v denarnih zavodih, se mu obrestuje tudi v hiši investiran kapital. — Poznan mi je do sedaj en sam hišni posestnik v celi Ljubljani, ki je po redukciji plač (pokojnin) že drugič — znižal (ne zvišal!) ceno za lepo stanovanje v novi hiši od prvotnih 1200 Din na 950 Din mesečno. Rad bi vedel, ali je v celi Ljubljani, ali sploh kjerkoli v deželi še kak sličen primer velkodušne uvidevnosti? — Kaj pa društvo hišnih najemnikov? Ali spiš? — Ponovno moramo ugotoviti: Najemnine stanovanj so previsoke. Zato: doli s cenami stanovanj! — Državni upokojenec.

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročen po težki zapelki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne

Franz-Josefove

grenke vode, jutraj na tešče pa isto množino. Prava Franz-Josefova voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. Ogl. reg. S. br. 39474/35.

— Zveza za tujski promet javlja sledeče prometne vesti: Odobrena je pri povratku polovična vožnja na jugoslov. železnica obiskovalcem zimskih olimpijadi, ki bo od 6. do 16. febr. v Partenkirchenu, kakor tudi za IX. olimpijado, ki bo v Berlinu od 1. do 16. avgusta 1936. Popust za Partenkirchen velja od 2. do 20. febr., za Berlin od 22. julija do 25. avgusta 1936.

— Za tridnevni izlet v Gorico in Trst z avtom od 4. do 6. januarja, se je treba prijaviti do 31. t. m. v pisarni »Po božjem svetlu, Ljubljana, Sentspeterska vojašnica.

— Dva ponesrečena. Včeraj se je na zamrznjeni cesti v Skofiji Lok ponesrečila delavka tovarne Impex Marija Sokličeva. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila levo roko. — V Ribnici je na žagi hlad med delom pritisnil 56 letnega delavca Alojzija Bambiča ter mu zmečkal desno nogo.

— Obsojen zaradi tatvin v Vevčah. Peter Černolagar je 25-leten skitalec, italijanski državljani. Ponoči 8. decembra je vlomil v Vevčah in odnesel Al. Korošcu več obleke in perila, vrednost 700 Din. Francetu Kodriču klobak, vreden 80 Din. Poprej pa je okradel še Sugmana, ki mu je pobral suknjo, perilo in kovčec v vrednosti 1000 Din. Pred malim senatom je vse priznal in je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapor.

Sladkor je drag, gospodinje! Manj ga potrebujete, če kuhate dvojno sladno žitno kavo Adria Slado!

— Uboj na svatbi. Pred malim kazenskim senatom se je na predbožični dan, 24. t. m. končala glavna razprava proti 25-letnemu Maksu Balohu, rod. iz Zgornjega Tuhinja stanujočim na Mrzlem Studencu. Bil je obtožen zločina uboja Janeza Kuharja. Bilo je letošnji predpust 18. februarja. V Hruševski so se zbrali domači in okoliški fantje, da bi slavili svatbo pri posestniku Jerneju Toniju. Med fanti je nastal prepir zaradi vina in neke rjuhe. Na cesti se je razvil pretep. Maks Baloh je z nožem sunil Janeza Kuharja v vrat tako, da mu je prerezal žilo in je notranje izkraval. Poškodba je bila smrtno nevarna. Vsaka pomoč je bila brezuspešna. Obtoženec se je zagovarjal s silobranom, zatrjuje, da ga je Kuhar sam napadel in podrl na tla. Kuhar je bil drugače miren in trezen fant in je hotel le miriti. Maks Baloh je bil obsojen na dve leti in šest mesecev robnje.

— Zrtev pretepa. V splošnem so božični prazniki minili v Ljubljani in v okolici brez vsakega večjega incidenta ali celo pretepa. Edini večji pretep je bil na praznik sv. Stefana zvečer v neki gostilni v Skofiji, kjer so se spopadli fantje. V pretepu je nekdo z nožem težko ranil 30 letnega Alojza Zabukovca, delavca pri ljubljanski tesarski tvrdki Martine ter stanujočega na Skofiji. Zabukovec je dobil poškodbe na levi rami, desnem kolku, na bradi in levi roki. Iz Ljubljane je bil poklican reševalni avto, ki je ranjenca prepeljal v bolnišnico. Zabukovec poškodbe so sicer hude, vendar k sreči ne nevarne.

— Vid Vasič oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašan optik, Stari trg 9, Ljubljana.

Kje je Mikij?

Igra na harmoniko Meinel & Herold!

Ptuj

Pevski tečaj v Ptujju bo priredila Pevska zveza dne 2. januarja. Začetek ob pol 9. konec okoli 5. popoldne v samostanu od minoritov. Namenjen je v prvi vrsti vsem organizmom in pevovodjem ptujškega in ormoškega okoliša. Lepo vabimo gg. pevovodje, da se tečaja udeležijo. Na sporedu bo velevažna snov in zanimiv razgovor. Vsa pojasnila daje Pevska zveza v Ljubljani in Fr. Petek, organizist v Ptujju.

Esperanto. V začetku januarja prihodnjega leta se prične esperantski tečaj za začetnike. Interesenti naj se oglasijo v kavarni Panonija ali pa pri tržnem nadzorniku Domanjku.

Smrtna kosa. V ptujski bolnišnici je umrl Jožef Senčar, sluga na tuk. gimnaziji. Pokojnik je bil od prevrata naprej predsednik Zdrženja vojnih invalidov. Star je bil šele 53 let. Naj v miru počiva, ostalim pa naše sožalje!

Ljubljana

Ureditev zdravniške službe

Čeprav je v Ljubljani zelo veliko število zdravnikov, vendar pa je prebivalstvo dosedaj močno pogrešalo pravilno urejene zdravniške službe, zlasti pa ob času, ko zdravniki navadno ne ordinirajo, zlasti pa ob nedeljah in praznikih. Bolniki morajo včasih iskati zdravnika po vsem mestu, da dobe enega ki bi mogel nuditi zdravniško pomoč. Že manjši kraji imajo urejeno zdravniško službo in skrajni čas je tudi, da jo dobi končno Ljubljana. Zato so uvedeni sedaj dogovori med mestno občino Okrožnim uradom za zavarovanje delavcev in vsemi drugimi bolniškimi blagajnam, kako naj se uvede v mestu redna, urejena zdravniška služba, in sicer na ta način, da bodo zdravniki vsem bolnikom, zavarovanim in nezavarovanim, ob vsaki uri na razpolago. Ta dežurna zdravniška služba bi se razlagala po dnevnih enak, kakor na primer dežurna lekarniška služba. Ljubljanskemu prebivalstvu bi bilo s tako urejeno zdravniško službo zelo ustreženo.

*

Maša za turiste in smučarje bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih. Prav tako ob istem času v sredo, na dan novega leta, 1. januarja 1936.

Božične pesmi, stare in nove, bo proizvajal dne 29. decembra ob 8 zvečer v Sentspeterski cerkvi domači cerkveni zbor. Za ta koncert smo izbrali v prvem delu najlepše stare pesmi, katere se redko pojo, in v drugem delu nove moderne, izmed katerih se nekatere predvajajo šele prvič. Ker bo ta koncert v času božičnega razpoloženja in ker se pojo samo nove izbrane lepe božične pesnice, vabimo vse k tej prireditvi.

Organizatorno-propagandni odsek 8. j. e. u. v Ljubljani vabi emigrante in prijatelje, da se polnoštevno udeležijo komemoracije Franceta Grafenauerja v soboto, dne 28. dec. ob 6.30 zvečer v mestni posvetovalnici.

Vse za otroka. Mesto venca na grob g. Mariji Pogačnik je darovala rodbina Ecker, Slomškova ulica 4, za akcijo »Vse za otroka« 100 Din. — Za odkup čistist in reklamnih kalendarjev je darovala tvrdka V. A. Janež, Aleksandrova cesta 12 Din 300. — Iskrena hvala!

Kino Kodeljevo igra danes ob 8. in jutri ob 5. in 8. dvojni spored: »Njegova senca« in pevski film »Anica ima preveč denarjev«.

Posestne izpembe. Hišni posestnik Fran Zaje je prodal hišo št. 75 na Poljanski cesti mesarju Francu Slamiču z Gosposvetske ceste za 287.250 Din. Posestnik Egidij Resman, stanujoč v Florjanski ulici 32, je kupil od zakonskih Alojzija in Zvonke Koželj hišo št. 7 v Rožni dolini, cesta IX, za 125.000 Din. Prodanih je bilo dalje v mestu več parcel Obširen barjanski kompleks v izmeri 6508 kv. metrov pa je bil prodan za 5000 Din.

Silvestrovanje v Trgovskem domu. Kakor že objavljeno so na Silvestrovanje v Trgovski dom vabljivi vsi, ki žele pozabiti vsakdanje skrbi in preživeti vesel prehod v novo in srečnejše leto 1936. Vse bo tako, kakor se za tak večer zahteva. Sodelujejo: Radijski orkester z odličnimi koncertnimi in opernimi pevci, harmonika, kvartet Fantje na vasi, Ronny-jazz, kmečki kvintet »Hmtdra«, ruski ples, polnočni govor itd. Prvorstna pijača in jedila po normalnih cenah. Mize se še lahko rezervirajo do 30. t. m., tel. št. 29-27. Uprava Združenja trgovcev.

Nazaj v zapor mora. Pred časom je bil pogojno izpuščen iz moške kaznilnice v Mariboru neki 24 letni Stefan. V Ministrstvo pravosodja je namreč razveljavilo njegov pogodni odpust, toda tedaj je bil Stefan že za deveto goro. Ravno na svoj god pa je bil Stefan v Ljubljani aretiran ter bo moral nazaj v mariborsko kaznilnico.

Goljufije s radijskimi aparati. Po Ljubljani se je pred mesecem dni klatil neki Alojzij M., ki se je izdajal pod lažnim imenom za Alojzija Bricmana. Od neke ljubljanske prodajalne radijskih aparatov je izvalil lep aparat, nato pa pobegnil v Zagreb, kjer je napravil podobno goljufijo. Na podlagi tiralice ljubljanske policije ga je sedaj aretirala zagrebška policija. Pri njem so našli aparat ljubljanske tvrdke, ki bo lastnici povrnil. Alojzij pa pride pred ljubljansko sodišče.

Velike policijske racije med prazniki. Med božičnimi prazniki je ljubljanska policija polovila vse polno raznih klatežev in postopajev. Pri preiskavi je policija ugotovila, da je med njimi do 90 odstotkov takih, ki sploh ne mislijo več na kakšno delo, ki so torej pravi delomrzneži in se preživljajo s priložnostnimi tatvinami in beračenjem, kar pa si na ta način pridobijo, zapravijo redno z »dalmatincem«. Kar od teh ni pristojnih v Ljubljano, jih bo policija po najkrajši poti poslala v pristojne občine.

Maribor

Kraljica obdarovala siromake. Trije siromaki iz Dajkovih barak, Franc Herič, Rudolf Marot in Ana Saloman so potolžili svojo revščino v pisnu naši kraljici. Za božične praznike so despeti iz Belgrada trije paketi, v vsakem po 15 kg živil, ki jih je poslala Nj. Vel. kraljica omenjenim revežem kot božično darilo.

Alojzija Horvat. V svojem stanovanju v Tattenbachovi ulici 19 je na Stefanovo ponoči umrla gospa Alojzija Horvat, soproga znanega našega cerkvenega slikarja g. Franja Horvata. Do segla je starost 57 let. Pokojnica je bila najboljša žena in mati, ki je žrtvovala vse za svojo družino. Bila je tudi globoko verná. Pogreb bo danes (v soboto) popoldne ob 4 na poboškem pokopališču. Svetila ji večna luč, zalujočim naše iskreno sožalje.

Ustanovitve nove župnije v Studencih. Lavantinski ordinarij je izdelal predlog za delitev župnije Sv. Magdalene v Mariboru ter za ustanovitev nove župnije Studenci.

Panonija klub mariborskih katoliških akademikov vabi vse svoje člane in tudi nevladane katoliške akademike iz Maribora ali okolice, da se udeležijo rednega običnega zbora, ki se bo vršil v ponedeljek, 30. t. m. ob 4 popoldne v Gledališki ulici 2.

Hrbtenice si je zlomil. V Breznem je 29 letni monter Ivan Valent popravil na strehi električno napeljavu. Pri tem je omahnil ter padel 10 metrov globoko. Pri padcu si je zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Pajman pošilja pozdrave iz Francije. Rokovnjač Pajman, ki je skupaj s svojim pajdašem Rošnjajem pred nekaj meseci strahoval mariborsko okolico, je varno odnesel pete v tujino. Za božič je dobil njegov brat Valter, ki sedi v mariborski kaznilnici, razglednico iz Strassburga v Alzaciji. Pajman mu želi vesele božične praznike s prošnjo, naj pozdravi njegove v kaznilnici.

Pekarna Rakaua, preje Robana, sprejema v peko domači kruh v najboljšo izvržitev.

V korist penzijskega sklada gledaliških igralcev se vpisujejo dr. Kreflova (tragičkomedija »Malomeščani« v tukajšnjem gledališču. Veljajo globoko znižane cene od 15 Din navzdol.

Sneg zdrobil avto. Na Grajskem trgu je stal pred visoko hišo lep avtomobilček znanke Opel-Olimpia. Naenkrat se je utrgala na strehi ogromna plast južnega snega ter zabobnela v globino, pa ravno na limuzino. Hudega udara in teže avtomobil ni mogel vzdržati ter se je kar skrivil in stisnil pod snežno lavino. Pritisk mu je čisto zvil karoserijo in hladilnik.

Pisma za Italijo se vračajo. Ljudje, ki so pisali svojem v Italijo pisma, so zadnje čase dobili pisma mnogokrat vrnjena. Italijanska pošta zavrača vsa pisma, ki nimajo naslova v popolnoma pravilni italijanski.

Prihodnji živinski sejem bo v Mariboru v torek, dne 31. decembra t. l.

Ogromna pozornost je vzbudila v Mariboru za praznike vest belgrajskih časopisov o razsodbi v procesu proti Francu Kreinzu in Albertu Achtku iz Maribora ter hotelirju Baumanu iz Vraždina. Kakor je razvidno iz razsodbe, ki se glasi za Kreinza 20, za Baumanu 18 in za Achtku 15 let robnje, so dobili omenjeni tako stroge kazni zaradi špijonaže, ki so jo vršili v korist neke tuje države ter so bili v zvezi z njeno špijonažno centralo v Gradcu.

Spretno napeljavno — pa slabo izpeljavno. Na božični praznik so vdrti tatovi v stanovanje prometnega uradnika Ketiša v St. Iju, ki je znan kot varčen človek ter so domnevali najti pri njem dober plen. Ketišovo gospodinjjo je popoldno spretno odnamila iz stanovanja neka znanaka iz Maribora, ki je bila domenjena s tatovi, da so imeli potem nemolen posel. Kljub spretni napeljavi pa se je tatovom namera ponesrečila, ker so orožniki hitro izsledili vse storilce in jih zaprli.

Celje

Smrtna kosa. Na sveti svečer je umrl v celjski bolnišnici v starosti 59 let višji policijski stražnik v pokoju gospod Krivec Urban. Pokojni je bil dober in vzoren katoliški mož, ki je zelo pogosto pristopal k obhajalni mizi. Sodeloval je tudi pri cerkvenem pevskem zboru in pri pevskem društvu »Ojlika«. Na Stefanovo popoldne so ga številni prijatelji in znanci spremili na njegovi zadnji poti na mestno pokopališče. Ob odprtem grobu se je v kratkih, a gniljivih besedah poslovil od pokojnika predsednik »Ojlika« g. Božič, nato so mu pa člani »Ojlika« pomnoženi s člani »Celjskega Zvona« zapeli v slovo žalostinki Vigred in Brvarjevo: Zbogom moj prijatelj mili. — Na božič je umrl v bolnišnici v starosti 74 let g. Kronovšek Jakob, pletar v Celju, oče g. Janičeve. Pokopali so ga večer popoldne. Tudi na božič je umrl v bolnišnici v starosti 30 let g. Verbovšek Franc, čevljar na Lavi. Naj počiva v miru, zalujočim ostalim izrekamo iskreno sožalje.

Poročili so se v božičnih praznikih sledeči gospodje in gospodične: Lovasič Anton, brivec in Marn Marija, krojačica, oba iz Celja; Zelezničar Marijan, elektromonter in Radej Mira, pos. hči, oba iz Celja; Zlendar Matevž, tov. delavec in Pilih Marija, tov. delavka, oba iz Celja; Knik Ivan, tehn. pripravnik v Trbovljah in Beve Ivana, zaseb. uradnica v Celju. Novoporočenec obilo sreče.

Razpis službe na mestni občini. Mestna občina celjska razpisuje mesto gradbenega tehnika. Zahteva se dovršitev gradbenega oddelka tehniške srednje šole in po možnosti daljša praksa. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z vsemi potrebnimi dokumenti, je vložiti najkasneje do 10. januarja 1936. pri predsedništvu mestnega poglavarstva celjskega.

Remšnik

Cerkveno predstojništvo se iskreno zahvaljuje gospodični Lojzki in gospej Olgi za podarjene oltarne prete. S tem se je spomin na gospodinjico tečaj lepo obnovil in dosegel odmev, naj se kmalu zopet ponovi.

Razgledni stolp pri Sv. Pankraciju sedaj v zimi sameva kljče pa glasno na vse strani, spomnite se ga vsi prijatelji in znanci! Utrdite ga s tem, da pomagate poravnati dolgeve. Prazniki naj našo lepo domovino blagoslovijo, naj naše družine poživijo duhovno in telesno, naj pa tudi vplivajo na darežljivost slovenske in jugoslovanske javnosti. Spomnite se Sv. Pankracija!

Kranj

Ker ima Kranj svoj lokalni list »Gorenjeec«, naš list ne obravnava vseh vprašanj z ono podrobnostjo kakor sicer, vendar pa beleži vsaj najvažnejše. Med to spada gotovo dejstvo, da je Mestna hranilnica dobila nov svetel in gerenta v osebi g. Maksa Foka, ki bo gotovo podvzel vse, da bo zavod v bodoče na višini, ki mu gre. Da to ni vsem ljubo, pač ni treba navajati.

Pa tudi društveno življenje ne miruje, temveč je po prisilnem odmoru vespovsod v okolici in v Ljudskem domu v Kranju prav izredno živahno. Vršile so se teje prireditve: Predavanje o Abesiniji s svetlobnimi slikami, igra »Roksis«, Miklavžev večer, fantovska Marijina kongregacija pa je priredila igro »Vrata«, dne 19. dec. pa je predaval g. Zor iz Ljubljane o evharističnem konceptu. Da je bila dvorana vsakokrat nabito polna, je razumljivo. Vsa čast društveni upravi in njenemu predsedniku g. Kokalju za živahno delo, kateremu naj ne bo prestopka.

Tudi v sosednjem Smartnem pri Kranju so zelo delavni. Dne 8. decembra so priredili »Slebernika«, pevsko društvo »Slavec« iz Ljubljane pa je priredilo v farni cerkvi dne 22. dec. 1935 Hladnikov koncert. Slišali smo orgelskega virtuozu g. Blaža Arničja, skladatelja Koporec in dirigenta Ivana Rupnika na orglah. Le žal, da v sled mraza ni bila udeležba nekoliko večja.

Mraz z vso silo pritiska in muči zlasti one, ki niso v rožnatem položaju, če so brezposelni. Da brez teh nismo, je umljivo.

Mestne trošarine dajejo težko preizkušanim meščanom in knetom predmet pogovora. — Tudi šaljivci se ne oddaljujejo od teh pogovorov, ko vedo povedati, kako se žanje sprav v mesto in prevara mestnega mitničarja. — Menda si je kmečki voznik noge dobro ovil s kočen, ob nogah pa je imel precejšnjo pletenko »ta boljseg« in se je tako rekel ubogih mitničarjev, o katerih beremo že v svetopisemskih zgodbah, da so jih imeli tudi drugod. Zakaj bi jih ne imeli še v velikem Kranju? Seveda, dotični kmetič gotovo ne pozna določb § 2 pravilnika o občinski trošarini za občino Kranj, ki se glasi tako-le: »Noben, v kakršenkoli namen v občino uvožen ali donešen predmet, ne sme stopiti v območje krajske občine v prosti promet za potrošnjo, dokler ni izvršena prijava in plačana občinska trošarina.«

Petnajst let Ekonomsko-komercialne visoke šole v Zagrebu

Ekonomsko-komercialna visoka šola v Zagrebu nam Slovincem ni neznana. Saj je izšlo iz te edine tovrstne visoke šole v Jugoslaviji že lepo število Slovencev (106), ki zavzemajo tako v privatnih kot v državnih službah, raztreseni po vsej državi, prav vidna mesta. Zanimanje za to vrsto študija pa bo med Slovinci čimdalje večje. Zlasti se zato, ker vzgaja ta odlični visokošolski zavod prvovrstne strokovnjake za vsa področja narodnega gospodarstva, ki posebno v današnjih težkih časih tako krvavo potrebuje resničnih strokovnjakov in odličnih poznavalcev trgovskih običajev ter tudi pravih gospodarskih smernic in korektivov tako v privatnem kot v javnem življenju. Kar pa je za naš inteligentni naraščaj še posebno važno je to, da absolvirani ekonomisti in komercialisti te šole niso prav nič v srbah za — zaposlitev. In to ni malo v današnjih časih, ko se nahaja stotine diplomiranih pravnikov, profesorjev in tudi medicincev brez — služb. Važnost te šole se vidi iz njenega učnega programa, ki nam takoj odkrije tajnost vzroka velikega vpoštevanja njenih absolventov v življenju. Tu hočemo navesti samo znanstvene zavode in laboratorije na tej šoli: 1. Laboratorij za raziskovanje in spoznavanje blaga. Ta laboratorij je opremljen z dragocennimi instrumenti ter ima izredno bogato in urejeno tehnološko zbirko, ki predstavlja pravi trgovski muzej. — 2. Geografski zavod, ki je bil osnovan l. 1926 ima zbirke instrumentov, slik in ušil ter bogato, strokovno urejeno knjižnico. — 3. Narodno-gospodarski inštitut ima 3 naloge: izpolniti programatsko delo same šole s podajanjem teoretičnega sistema politične ekonomije, s proučevanjem sodobnih in aktualnih problemov, praktičnih mer in institucij (ekonomska politika — agrarna, industrijska, trgovska, prometna, privatna, finančna in socijalna —; finančne znanosti, splošna in posebna statistika in historija ekonomskih doktrin). Na tem inštitutu obstoje tudi seminarji za finančne, statistične in druge znanosti. Na delu inštituta stoji znani hrvatski sociolog (katoliški duhovnik) in štirikratni doktor, sedanjji rektor šole g. Milan Lysič, ki je nam Slovincem po svojih globokih in aktualnih predavanjih (ljudska univerza v Mariboru) dobro poznan. — 4. Diplomati-

sko-historični inštitut ima naloge, da nudi možnost globljega prodiranja v diplomatsko-zgodovinske in mednarodno-politične probleme. — 5. Pravno-politični inštitut daje možnost globljega vpoznavanja vseh aktualnih problemov gospodarstva, ki so v zvezi s pravom in pravno znanostjo (vsa prava gospodarstva kakor tudi mednarodnega pravnega in javnega s splošnim državnim zakonom in enciklopedijo prava). — 6. Trgovski inštitut s seminarjem obsega teorijo nauka o trgovini s praktičnimi vajami v seminarjih (arbitraža na vseh svetovnih bazah itd.).

Znanstveno delo na vseh teh zavodih se razvija na podlagi vzajemnega dela profesorjev in visokošolcev. Glavne smernice metodike so specijalna predavanja, zbiranje gradiva za izpite, sistem pismenih izdelkov in kritično prikazovanje pisanih vaj, literature, ekspozicije, temata in končno svobodno znanstveno delo v obliki specialnih študij.

V 15 letih svojega obstoja je diplomiralo na tej visoki šoli 697 absolventov, doktoriralo pa za Dr. rerum commerc. et econ. samo 41 absolventov (od tega 4 dekleta). Doktorat na tej visoki šoli je najtežji med vsemi doktorati ostalih visokih šol (univerz) v državi. Za doktorat se zahteva dokaz o znanstvenem delovanju po diplomi, pismena ali tiskana znanstvena disertacija in dva stroga izpita, ki obsegata skoraj celokupni material vseh štirih let poleg onih disciplin, katere obsega sama disertacija. Obvezen je francoski jezik poleg tega še en tuj (nejugoslovanski) jezik, ki ga dijak svobodno izbere. Diplomatski izpit sestoji iz 3 državnih izpitov s predizpiti iz jezikov.

Kakšen material prihaja iz te šole se vidi po tem, da je uspelo njenim absolventom v kratkem času njenega obstoja zavzeti prvo mesto v strokovni gospodarsko-znanstveni literaturi naše države. Njeni absolventi pa delujejo že v vseh področjih narodnega gospodarstva in čuti se že sedaj, da ni daleč več čas, ko bodo po pravici zaupali vsa važnejša mesta našega gospodarstva, na katerih se sedaj nahajajo nestrokovne ali manj sposobne moči.

Zunanja trgovina v novembru

Po pravkar objavljenih podatkih je znašal v mesecu novembru letos naš uvoz 409.74 milij. Din. novembra lani 375.1, oktobra letos pa 493.5 milij. dinarjev. Uvozili pa smo novembra letos za 356.6, novembra lani za 298.1, oktobra letos pa 395.4 milij. dinarjev. Deloma je zmanjšanje uvoza ter izvoza pripisovati sezonskim razlogom, vendar so bili odločujoči tudi drugi momenti. V oktobru smo veliko nakupili za zaloge in primerno pričakuje sankcij-skih ukrepov tudi izvažati. Poleg tega so sankcije stopile v veljavo 18. novembra in tako v celoti po tej statistiki niso zajete njih posledice za našo zunanjo trgovino.

Razvoj uvoza nam kaže tale tabela (vse v milij. dinarjev, v oklepajih podatki za oktober 1935): surov bombaž 16.9 (23.2), bomba predvaja 30.07 (36.3), bomba tkanina 12.6 (18.7), ovčja volna 6.9 (9.6), voln. predvaja 8.65 (13.14), voln. tkanine 8.47 (18.0), svilena predvaja 7.1 (11.1), svil. tkanine 5.5 (6.2), pločevina 3.1 (3.56), razni popolnoma izdelani predmeti iz železa 13.0 (19.6), nepredelane kože domačih živali 8.86 (7.14), riž 4.46 (4.15), limone in pomaranče 1.87 (1.06), ostalo južno sadje 7.2 (3.5), kava 5.2 (5.56), stroji, orodje in aparati 15.14 (20.8), elektrotehnični predmeti 10.7 (12.7, rotacijski papir 3.4 (4.7) itd.

Največ pa smo izvozili tehle predmetov: pšenica 23.9 (0.07), koruza 75.74 (25.0), orobci 4.2 (1.2), fižol 10.0 (13.3), sveže sadje 7.5 (29.2), suhe češnje 14.0 (22.5), hmelj 18.7 (47.1), konoplja 11.8 (18.3), konji 2.5 (3.8), goveda 7.06 (3.55), prašiči 21.16 (35.4), drobnica 7.04 (7.03), perutnina 16.77 (28.2), jajca 5.7 (10.0), drva 3.0 (2.0), stalni les 44.05 (66.4), oglje 1.3 (1.4), hrastovi železniški pragovi 1.0 (0.1), izdelki iz lesa 6.9 (4.7), cement 5.4 (9.35), baker 12.3 (39.2), razne ruže 12.3 (15.4) itd.

Ves naš izvoz lesa kaže te-le izpremembe (vse v tonah, le pragovi so navedeni v tisočih komadov):

	nov. 1934	okt. 1935	nov. 1935
drva	20.113	11.425	10.909
stavbni les	55.976	76.692	75.880
ogljje	2.557	7.223	28.824
hrast. žel. pr.	24	3	7
izd. iz lesa	3.734	741	567

Skupna vrednost našega izvoza lesa in izdelkov je znašala:

novembra 1934	55.268.000 Din.
oktobra 1935	74.465.000 Din.
novembra 1935	70.782.000 Din.

Skupno je znašal naš uvoz v prvih 11 mesecih 3.118.118 ton za 3.678.65 milij. Din. (1934 3.181.331 ton za 3.417.56 milij. Din.). Povečanje znaša pri vrednosti 7.64%, dočim se je količina zmanjšala za 1.66%. Uvozili pa smo v 11 mes. 1935 888.259 ton za 3.363.06 milij. (lani 790.606 ton za 3.261.15 milij.). Uvoz se je torej po količini povečal za 12.35%, po vrednosti pa za 3.13%.

Naša zunanja trgovina je bila v oktobru letos aktivna za 98.1, v novembru pa samo še za 53.1 milij. V prvih 11 mesecih lani je znašala aktivnost 156.4 milij., v prvih 11 mesecih letos pa 315.6 milij. dinarjev.

Bilanca Drž. hip. banke

Bilanca Drž. hip. banke izkazuje za 30. november tele postavke (vse v milij. Din. v oklepajih izkaz za 31. oktober):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapiski 476.7 (411.86), posojila: hipotekarna 2.110.96 (2.121.2), komunalna 640.0 (647.2), vodnim zadržanom 79.6 (80.2), menično hipotekarna 107.25 (108.17), domače menice 81.5 (78.5), lombardna 117.0 (106.75), nepremičnine 205.54 (205.2), tek. račun fin. ministrstva 608.76 (621.45), razni tekoči računi 158.5 (149.45), odkupljeni efekti 197.3 (196.7), efekti fondov 147.0 (147.0), razna aktiva 239.4 (237.8).

Pasiva: samostojni fond 319.0 (317.35), fond i in glavnice javnih ustanov 1.417.7 (1.396.9), hranilne vloge 1.139.3 (1.130.04), vloge v tek. računih 242.5 (239.5), rez. fond 143.1 (141.06), amortizacijski fond 36.04 (36.0), zadolžnica in zastavniki listi v obliki 800.0 (800.0), predulni tujih bank 131.8 (131.8), tek. račun fin. ministrstva 114.57 (121.1), razni tek. računi 455.1 (451.2), razna pasiva 370.4 (344.67).

Iz bilance je razviden v novembru dotok tujih sredstev, katerega pa je banka v prvi vrsti porabila za okrepitev svoje likvidnosti, saj se je posstavka gotovina povečala na 65 milij. Din.

Stanje Narodne banke

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 22. dec. 1935 kaže tele postavke (vse v milij. Din. v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 15. dec.):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.327.15 (plus 4.75), zlato v inozemstvu 13.03 (—4.13), valute 0.07 (—0.006), devize 29.56 (4.0), skupno podlaga 1.460.4 (plus 4.6), devize izven podlage 381.0 (plus 14.1), kovani denar 342.74 (plus 22.24) posojila: menična 1.517.1 (—6.4), lombardna 255.25 (plus 0.26), skupno posojila 1.772.36 (—6.1), prejšnji predulni državni 1.680.7 (plus 0.067), razna aktiva 512.6 (plus 4.1).

Pasiva: bankovci v obtoku 4.731.4 (—25.2), drž. terjatve 4.0 (plus 1.8), žirovni računi 793.8 (plus 24.1), razni računi 709.4 (plus 42.0), skupno obveznosti po vidu 1.508.04 (plus 67.85), obveznosti z rokom 197.2 (—6.5), razna pasiva 206.7 (—2.5). Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 6.239.4 (plus 42.6), skupna podlaga s primom 1.876.63 (plus 5.95), od tega samo v blagajnah s primom 1.705.4 (plus 6.1), skupno kritje 90.07% (30.18), od tega samo z zlatom v blagajnah 27.33% (27.42).

V dobi od 15. do 22. decembra se je naš zlati in devizni zaklad ponovno znatno povečal, obenem pa se je izvršil prenos zlata iz inozemstva v blagajne banke. Podlaga je narasla za 5.95, devize izven pa za 14.125, torej skupno za skoraj 20.1 milij. dočim je znašal v dobi od 8. do 15. novembra prirastek samo 14.5 milij. Din. V teku enega meseca od 22. novembra 1935 pa do 22. decembra 1935 je podlaga narasla s primom vred od 1.857.7 na 1.876.6 milij. od tega samo zlato v blagajnah od 1.680.2 na 1.705.4 milij. Din.

Razvoj od 22. januarja pa do pričujočega izkaza nam kaže tale tabela:

	zlato v blag.	podlaga	obtok bank.	ov. po v.
22. I.	1.413.0	1.653.2	4.217.6	1.213.1
22. XII.	1.705.4	1.876.6	4.731.4	1.508.0

V dobi od 22. januarja, torej ko se je izvršila reforma izkaza Narodne banke po vrnitvi revolviing kreditov, pa do 22. decembra, torej v 11 mesecih je podlaga banke narasla za 223.4 milij. Din. devize izven podlage pa za 222.9, torej skupno za 446.3 milij. Din. V tej dobi je zlato v blagajnah naraslo za 292.4 milij. Din. največ radi prenosa zlata iz inozemstva v blagajne banke. Dne 22. januarja je bilo zlato v inozemstvu 146.55 milij. stab. Din. dne 22. decembra pa samo še 109.68 milij. Din. zmanjšanje znaša torej 42.92 milij. stab. Din. h katerim pa je treba prišteti še prim. v znesku 28.5% v svrhu primerjave.

Med pasivi so dosegli žirovni računi eno najvišjih stani ki se je zelo približalo rekordni višini dne 22. novembra. Tedaj so znašali žiro računi 800.56 dne 22. decembra pa 793.8 milij. Din. Lani 22. decembra je bilo na žiro 697.7 milij. Din. Tako velika vsota je razumljiva v oziru na potrebe decembarskega ultima, ki je največje plačilni termin v našem gospodarstvu. Za ultimo decembra je pričakovali znatno povečanje obtoka kovane denarja in bankovcev, kakor tudi znatno zmanjšanje žirovni računov in meničnih posojil.

Napoved pridobnine, splošnega prometnega davka in luksuznega davka. Davčna uprava Ljubljana-mesto razglasa, da se morajo davčne napovedi za pridobnino, posebni davčni dodatki po čl. 59-11, davka na sance, splošnega in skupnega davka na poslovni promet in luksuznega davka pavšalcev za davčno leto 1936 vložiti od 1. januarja do 31. januarja 1936. Napovedati je treba čisti dohodek itd.

Kolodvorska restavracija v Celju. Pri ravn. drž. železnice v Ljubljani bo dne 3. februarja 1936 pismeni natečaj za oddajo kolodvorske restavracije na postaji Celje v triletni zakup.

Zgradba šupe v Mariboru. V pisarni inženjerije Staba Drav. div. oblasti v Ljubljani se bo dne 10. januarja 1936 potem ofertalne licitacije oddala zgradba šupe za premog v mariborskem intendant-skem skladišču.

Dobave. V intendanturi dravske div. oblasti v Ljubljani bo dne 31. decembra t. l. pogodba za nabavo 600 kg paprike, 180 kg čaja, 700 kg kave v zrno, 200 kg suhega grozdja in 4000 komadov citron za potrebe vojske.

Zbiranje zlata v Italiji. Za okrepitev italijanskega zaklada, ki naj služi za plačilo nujnih potrebščin sirovin v inozemstvu, je bila uvedena velika akcija za odstop zlata privatnikov državi ali pa Italijanski banki. Listi sicer prinašajo o akciji podrobnosti, vendar celotnega pregleda o nabavi vsotah ni. Edino list »Stampa« píše, da je zbirka pol milijarde lir prvi cilj. V glavnih mestih: Rim, Milan, Turin, Napoli in Genova so zbrali do sledj zлата 33 met. stotov. Skupno računajo, da bo dala zbirka okoli 1.250 milijonov lir. Država pa razpolaga še s približno 2.500 milijoni lir zlata, kar je pa malo pri tako velikih potrebah.

Borza

Dne 27. decembra 1935

Denar

V zasebnem kliringu se je avstrijski šiling uvrstil na ljubljanski borzi na 9.05—9.15, prav tako na zagrebški borzi, dočim je v Belgradu notiral 9.02—9.12. Grški boni so notirali v Zagrebu 29.65 do 30.35, v Belgradu pa 27.90—28.60. Nemška marka je notirala v Zagrebu 14.05—14.25, v Belgradu 13.9172—14.1172. Angleški funt je notiral v Zagrebu 248.30—249.90, v Belgradu 248.70—249.30. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 6.69—6.79, v Belgradu pa 6.75 blago.

Ljubljanski denarni zavodi so danes za efektivne lire plačevali 3.05—3.10.

Ljubljana. Amsterdam 2972.74—2987.34, Berlin 1754.53—1769.41, Bruselj 737.83—742.89, London 215.62—217.67, Curih 1423.00—1430.57, New York 4350.88—4387.19, Pariz 288.86—290.80, Praga 181.46 do 182.57.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 806.921 Din.

Curih. Belgrad 7.01, Pariz 20.295, London 15.195, New York 308.125, Bruselj 51.90, Milan 24.75, Madrid 42.05, Amsterdam 208.90, Berlin 123.85, Dunaj 57.5, Stockholm 78.35, Oslo 76.35, Kopenhagen 67.85, Praga 12.70, Varšava 58, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 0.695, Buenos Aires 0.8375.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala neizpremenjena, promet pa je bil znatnejši, ker se bliža največješji ultimo v letu.

Ljubljana. 7% inv. pos. 75—77, agrarji 45—46, vojna škoda promptna 355—357, begl. obv. 60—62, 8% Bler. pos. 80—81, 7% Bler. pos. 70—71, 7% pos. Drž. hip. banke 76—78.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78.50 bl., agrarji 45.50 bl., vojna škoda promptna 355—356.50 (354, 358), 2. in 3. 357 bl., begl. obv. 60—61, dalm. agrarji 60—61, 8% Bler. pos. 80—82 (81.50), 7% Blerovo pos. 70.50—71, 7% pos. Drž. hip. banke 76—77 (76.50), 7% stab. pos. 75—78 (75). — Delnice: Priv. agr. banka 235—236 (238, 236), Trboveljska 120 den., Osj. sladk. tov. 115 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78.50—79 (79.25), vojna škoda promptna 356.50—357 (357.50, 357), begl. obv. 64.25—64.50 (64), dalm. agrarji 62.25 bl., 8% Bler. pos. 81.25 bl., 7% Bler. pos. 71.25 bl., 7% pos. Drž. hip. banke 79.25—80 (79), 7% stab. pos. 78 bl. (78). — Delnice: Narodna banka 6.570 bl., Priv. agrarna banka 231.50—233 (233.50, 232).

Žitni trg

Tendence na žitnem trgu je nadalje čvrsta. Za pšenico zahtevajo že 170, za staro koruzo 110, novo casu primerno suho 105, prekmursko pa 113—115. Cene moko so se zvišale za 5 Din na 270—275. Na ljubljanski borzi so zaenkrat notacije ostale neizpremenjene.

Novi Sad. Pšenica: bč. 165—170, bč. ladja Tisa 174—176, bč. ladja Begej 173—175, slav. 165—168, srem. 168—170, ban. 165—170, Oves: bč. srem. in ban. 132.50—135, Rž: ne notira. Ječmen: neizpr. Koruza: bč. srem. in ban. stara 111—113, bč. srem. in ban. nova 108—110. Moka: bč. in ban. OG in Ogg 245—270, št. 2 225—250, št. 5 205—230, št. 6 185—210, št. 7 150—165, št. 8 105—110. Tendence neizpr. Promet srednji.

Sombor. Vse neizpr. Tendence vzdržana. Promet 43% vagona.

Živina

Mariborski sejem 24. decembra. Prignanih je bilo 9 konj, 5 bikov, 46 volov, 153 krav in 12 telet, skupaj 225 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 2.50—3 Din, poldebili 1 kg žive teže Din 2—2.50, plemenski voli 2—3 Din, biki za klanje Din 2—2.75, klavne krave debele Din 2—2.50, plemenske krave Din 1.50—2, krave za klobasarje Din 1—1.50, molzne krave Din 2—2.50, breje krave Din 2.25—3, mlada živina Din 2—3.25, teleta Din 3—4 za kilogram žive teže. Prodani so bili 103 komadi. — Mesne cene: Volovski meso I. vrste 1 kg Din 8—10, volovski meso II. vrste 1 kg Din 6—8, meso od bikov, telet, krav 1 kg Din 4—6, telečje meso I. vrste 1 kg Din 8—10, II. vrste Din 4—6, svinjsko meso sveže 1 kg Din 8—12. — Prihodnji živalski sejem bo 31. decembra 1935.

Mariborski svinjski sejem dne 27. decembra. Na današnji svinjski sejem je bilo prispelih samo 19 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči od 5—6 tednov stari 60—70 Din, od 7—9 tednov 85 do 100 Din, od 3—4 mesece 120—170 Din, od 5—7 mesece 200—240 Din, od 8—10 mese. 290—400 Din, nad 1 leto stari 520—760 Din. Kilogram žive teže je veljal 5—6.5 Din, kilogram mrtve teže 7—9 Din. Prodanih je bilo vsega 14 komadov.

Kulturni obzorik

Jože Karlovšek:

Slovenski ornament

Jože Karlovšek: Slovenski ornament. Zgodovinski razvoj. V Ljubljani. 1935. Izdalo Udrženje diplomiranih tehnikov. Natiskala Jugoslovanska tiskarna. Str. 129, slik 127. Cena 100 Din, na boljšem papirju 110 Din.

To omenjeno delo kaže veliko pobudo v zgodovini naše ornamentike. O slovenskem ornamentu se je precej pisalo, toda tako sistematično kot v tej knjigi pa še nikoli. Pisec pravi v predgovoru: »Sprva sem bil docela uverjen, da je slovenska kultura v ornamentiki prav borna in da je še tisto, kar je imamo, večidel tujega izvora. Toda ob neprestanem primerjalnem študiju naše in tuje ornamentike so se mi jele odpirati oči, tako da sem časoma prišel do spoznanja, ki zahteva glede tega temeljnega vprašanja tako popolno preorientacijo.«

Pisec je začel proučevati arheološki, slovansko-prazgodovinski in umetnostno zgodovinski sploh. Tako je našel ključ do spoznanja slovenske ornamentike. Pričujoče delo je šele prvi zvezek, drugi izide pozneje, ker bi sicer stroški preveč narasli, saj je umljivo, da stroški za 127 klikev niso majhni. Drugi del bo obsegal le slovenski ornament, prvi pa obsega razvoj slovenskega ornamenta z razpravo o ornamentu sploh.

Ornament je skoro tako star kot človek, vendar pa ima v ornamentu vsak narod svoje posebnosti. Pisec je spoznal, da se slovenski ornament bistveno loči od drugih v osnovi in v pojmovanju.

Ornament delimo glede na motive na štiri skupine, na geometrične, naturalistične, na predmetne in umetno sestavljene. En ornament pa združuje lahko tudi več motivov. Motivi so ali stilizirani, ali naturalistični, ali idealistični in prosti. Sestavljeni so pa zopet ali ploskovni, ali tektonski (vezani), ali prosti (umetniški, pravilni).

Zemljepisno delimo ornamente po krajevni legi v severno področje, t. j. severna in severovzhodna

Evropa, v južno področje, t. j. okoli Sredozemskega morja, in v vzhodno področje med Karpati in Uralom in še dalje na vzhod preko turkeških pokrajin. Za nas je to vzhodno področje najvažnejše, ker so Slovenci prišli preko Karpatov. V tem področju so bili ornamenti ploskovni v zaokroženih, mehkih motivih. Najprej so bili abstraktni: valovnica, zaokroženi listi, polmesec, srčna oblika, navznoter zaokrožen romb itd., pozneje živali, najprej naturalistične, potem stilizirane. Ta ornament se loči od severnega, da ni tako fantastično prepleten, in od južnega, da ni tako geometrično in tektonsko sestavljen.

V Podonavju se je razvil poseben ornament, ki ga označuje trdkasti, pletenčasti, spiralasti in valoviti motiv. Ob preseljevanju narodov je bila podonavska umetnost prva, s katero se je križala staroslovenska. Slovani so kot poljedelski narod živeli v vednem stiku z naravo, zato so tudi v novi domovini sprejeli nove rastlinske motive: trto z listjem in grozdem, različne rozetice, cvetke, liste in praproti, po sprejemu krščanstva pa še simbole: križ, golobčka in monograme. Ko so pa začeli pod vplivom južne kulture graditi cerkve in druge stavbe, so upodabljali na kamnu poleg svojih prejšnjih motivov posebno še motive iz vezinske tehnike: živalski motivi so pa izginjali. Najbolj priljubljeni motivi so postali: srce, listi, rozete, zvezde, križi, rombi, spirale, vejice, krogi s pičico v sredi, jeleni, pičiči, valovnica itd. Na vseh staroslovenskih predmetih, na katerih so motivi ploskovno podani, se opaža izvor iz vezinske tehnike. Vsi ti izdelki kažejo smotnost, preprostost za naravnimi in preobilnimi okraski. V tem se izraža narodni slog, ki na manjših izdelkih ne ljubi preveč izrezljanih ali pisanih ornamentov. V tisočletnem razvoju pa je naš narod dosegel od ornamentov iz poljskih cvetlic do vrtnarske gojenih rož, sprejel je pa tudi druge motive, kakor vaze, košarice, pičice itd.

Vzorci prav starih ornamentov, žal, nimamo, ker so večinoma krastili obleko, ki je razpala, ali pohištvo iz lesa, ki je preperelo. Nekaj starih slovenskih ornamentov nahajamo na kamnitih spomenikih v Dalmaciji, nekaj na lončenih posodah in na kovinskih okraskih, n. pr. zaponkah.

Slovenski ornament ne pozna ne gotike, ne renesanse, ne baroka v šolskem pomenu, ampak ima svoje posebne stopnje. Pisec jih deli v več vrst.

Doba od leta 1000—1250 kaže še staroslovenskim podobne motive: liste, geometrične rozete, kroge, zvezdice in pletene okrase.

V dobi od 1250—1500 se približuje abstraktni okras rastlinskemu motivu. Iz krogov se stilizirajo rozetke, cvetice; listi dobivajo določeno obliko z zobci in žilami; vse pa kaže vezinsko tehniko in aplikacijo.

Od leta 1500—1700 so motivi že naravnost, ne več toliko geometrično stilizirani. Za okras se uporabljajo: orozdi, nageli, zvončnice in verski simboli: križ, kelih, srce, jagnje, angelske ptalice in monogrami. Iz vzhodnega področja sta zašla v našo ornamentiko tudi tulipani in granatna jablotna, morada tudi nageli, ki se je posebno priljubila. Motivi so med seboj še malo povezani ali pa sploh ne in so enakomerni razdeljeni po vsej ploskvi. Najstarejši taki okraski so se ohranili na mašnih plaščih in prtičih; vendar opazujemo na mašnih plaščih že več povezanosti.

V dobi od 1700 do 1800 nahajamo že več skupnosti z zahodnim ornamentom, ker je baročna doba tudi za nas močno vplivala, ornament je postal polnejši in obilnejši.

V dobi od 1800 dalje se kažejo lažje in jasnejše oblike. V ornament prihajajo novi motivi: vaze, košarice, petlje

Štiri mesece na jadrnici

Šest mornarjev opazuje na jadrnici iz Evrope v Južno Ameriko
lepoto morja

Ernst Betz opisuje, kako je s tovariši na 100 tonski jadrnici jadrali iz Evrope v Južno Ameriko ter v tej skupini prebil na morju 4 in pol meseca. Tako pravi: »Pač res, da je že vsako izmed nas popotoval po morju, seveda ne krovu velikega parnika. Tudi tam smo lahko občudovali lepoto morja, toda le takorekoč mimogrede. Na mali jadrnici pa je bilo čisto drugače! Komaj pol-druge meter smo moleli s svojo skupino iznad morske gladine. Naša ladjica je bila 30 metrov dolga in 7 metrov široka, povsod drugod okrog nas pa širno neskončno morje! Vendar je tudi naša ladjica plula po tisti progi, po kateri vozijo veliki parniki. Vendar mi sedaj nismo občudovali lepote krajev, marveč veliko bolj prečudno življenje okrog nas. Rib, ki so se nam zaupljivo bližale, ni plašilo šumenje vijakov in ropot strojev.

S polnimi jadrni smo prejadrali Severni in Angleški preliv. Potem pa smo počasi pluli po svoji poti. Kaj smo vse videli!

Kakor torpedi so privrškali proti ladjam sukavei in se igrali. V divjih pogonih so v elegantnih lokih krožili okrog naše ladjice. Čisto blizu so včasih privirali mimo kljuna, da bi jih bil človek skoraj lahko prijel. Še lepša je bila ta igra zvečer, ko se je za njimi voda čudovito lepo svetlikala.

Krulač so mogle ribe, katere zaradi kruljenja imenujemo morske svinje, svoje hrbte iz vode. Z ničemer se niso dali preplašiti in vznemirili. Šele o mraku so postali živahniji. Pokoncu so se dvigali iz vode in glasno pljuskali nazaj v vodo.

Nekega dne se nam je izpolnila vroča želja: zagledali smo morskega volka, krepkega korenjaka, več ko 2 metra dolgega. Bil je že star ter ves sestradan, ker je požrešno goltal kuhinjske odpadke, katere smo mu metali. Naglo smo na velik trnek nasadili kos osoljenega mesa. To smo privezali na močno vrv in vrgli v morje. Malim ribicam, ki vedno spremljajo požeruha, se to ni zdelo nič kaj varno. Toda morsk volk se ni dal dolgo prositi, ker je bil lačen. Sunkovito se je vrgel na hrbet, beli trebuh se je zasvetil in že je vaba s trnkom izginila v širokem žrelu. Nič ni pomagalo. Trnk je prijel in izvleklil smo ga na ladjico. Vsi smo bili potni, toliko dela nam je dal, preden smo ga imeli na deskah.

Ta stvar pa je postala neprijetna tudi za našega kuharja. V želodcu morske zverine smo namreč našli poleg kuhinjskih odpadkov tudi celo konzervo mladega graha, katero je kuharek po pomoti vrgel z odpadki vred v morje. Zato mu je kapitan prisilil nekaj slanih zaušnic.

Neke noči smo doživeli lep doživljaj. Širok pas vode se je pred nami čudovito lepo lesketal. Ko smo privozili zraven, smo vodeli, da so se svetile majhne svetlikajoče se palčice, ki niso bile večje ko palec na roki. Bilo je na tisoče majhnih živalic. Zdelo se nam je, kakor da bi neke na morskem dnu bil pritrtjen žaromet, ki bi odspodaj navzgor razsvetljeval morskovo površino.

V teku vožnje smo pozneje vjeli še šest morskih volkov, kar je bilo za nas vsakokrat cel praznik. Pomorščak namreč nič bolj ne sovraži kakor morskega volka.

Blizu Madeire so se nam pridružili delfini,

katerih je bila cela čreda. Spremljali so nas do Južne Amerike. Bil je čudovito lep pogled, ko so velike, zelenkasto in srebrno lesketajoče se ribe krožile okrog ladjice. V nekaj dneh smo si bili že dobri znanci. Posamezne živali smo že kar poznali, bodisi po velikosti, bodisi po barvi. Kajpada smo jih tudi pridno lovili, ker so nam nudili prijetno spremembo v naši kuhinji. Najprvo smo jih lovili s trnkom. Tako smo ujeli več delfinov po 20—30 funtov težkih. Kuhani, pečeni in prekajeni so bili vsakokrat dobrodošli na mizi. Kmalu pa je žival sprevidela, da z nami ni dobro češenj zobati. Tudi z najboljšo vabo jih nismo mogli premotiti, da bi še prišli trnk. Iz starega kavlja smo nato naredili nekako harpuno, s katero smo šli nad nje.

S smučmi v planine.

„Sportna tekma“ z vinom

V ogrski pusti leži znano madjarsko mesto Kečkemet. Kakor znano, so Ogrji sloveči športniki, kateri so zlasti v vodnem športu lani dosegli precejšnje uspehe. Ker pa so prebivalci Kečkemeta pristni in navdušeni Madjari, so hoteli tudi oni doprinesiti svoj delež k madjarski slavi. Ker pa v Kečkemetu, ki leži tako rekoč v sredi suhe puste, nimajo vode, da bi se izkazali v vodnem športu, pač pa imajo tam dovolj močnega vina, so sklenili iz čistega patriotizma prirediti »športno tekmo« v vinu.

K tej tekmi se je prijavilo 45 tekmovalcev iz vseh krajev Ogrske, med njimi najbolj sloveči madjarski vinopivci in vinski bratci. Tekma se je vršila v neki gostilni, ki je že davno pred pričetkom bila nabito polna. Točno ob 8 zvečer so privzeli v gostilno 2 sode vina, nakar je razsodnišče razglasilo tekmovalne pogoje. Najvažnejša določba je bila, da nihče ne sme piti vina s sodo. Nato se je med sviranjem ciganske godbe začela tekma, ki je trajala 4 ure. Da bi tekmovalci bili bolj utrjeni, so jih pred tekmo založili z obilnimi porcijami kurjega paprikaša.

Velik del tekmovalcev pa je odnehal že davno prej, preden je potekla 4. ura, ker so uvideli, da si je Kečkemet pridobil v tekmi že tako veliko prednost, katere ni bilo več mogoče doseči. Ko je odbila ura polnoči, so razsodniki sklenili tekmo. Tedaj je le še malo tekmovalcev bilo na nogah. Prve tri nagrade so si priborili trije meščani iz Kečkemeta, ki so vsi trije v 4 urah popili 17 in pol litra vina. Prvo darilo je dobil oni, ki je v 4 urah popil 6 in pol litra, drugo je dobil tekmovalac s 6 litri, tretje pa oni s 5 litri v želodcu. Vseh 45 tekmovalcev je skupaj pospravilo 156 litrov in 350 žemljice.

Zime v nekdanjih časih

Dne 22. decembra je najkrajši dan v letu in tega dne se začne zima, poslednja in najbolj mrzla doba vsega leta, ki traja do 23. marca, ko je prvi spomladanski dan. Zvezdoslovci so neglede na temperaturo določili ta dan za prvi dan zime. A tudi zima ima svoje muhe in znana je prislovica: »Zelen božič, bela velika noč.« — Pravi zimski meseci so december, januar in februar. V teh mesecih je mrzlo odtod, ker stoji sonce tako nizko in padajo sončni žarki jako poševno. A sonca je tudi malo v teh mesecih, saj posije le za nekaj ur na dan in ne more zadostno ogreti ozračja in zemlje. Čudno je, da pravimo, da je že mesec december mesec trde zime, čeprav nas uči izkušnja, da so dnevi najbolj mrzli šele januarja in februarja. Zakaj, najhujši mraz ne nastane zaradi najkrajšega dneva v letu in zaradi najnižjega položaja sonca, marveč zato, ker se zemlja preveč ohladi in se je ohladila že decembra meseca. — Vremenskih prerokov imamo tudi v zimi prav veliko. Njih izreki niso zmeraj zanesljivi, vendar večinoma zadenejo, pač zato, ker so nastali na podlagi na podlagi večletnih izkušenj zunaj v prirodi. Nekaj takih je: Če se drevje pozno obleti, huda zima sledi. Deževni vsi sveti, pozimi hudi zameti. — Če sv. Martin suši in zmruže, kmet voljno zimo pričakuje. — Macesen se zmeraj na kopno obleti, prej zapadli sneg ne obleži. — Sneg, ki na sv. Andreja zapade, sto dni leži in žita mori. — Če sv. Anton z dežjem prihaja, se dolgo potem zemlja napaja. — Če plohe v prosincu jamejo dretni, žanjice poleti nimajo kaj žeti. — Če Vinka sonce peče, v sode vince

Tako smo ujeli kake štiri stote rib, med njimi tudi mladega morskega volka, ki je bil dobra božična pečenka. Ne smemo pa pozabiti tudi močne morske ščuke, ter poletuš, ki so letele na naš krov kakor pečeni golobje.

Z veseljem smo opazovali tudi, kako delfini love najhujše ribe. Imenitno smo se zabavali, ko smo videli, da je delfin že odprl gobec, da bi požrl ribico, katera mu je tako rekoč pred nosom ušla. Tudi v morju je tako kakor drugod v naravi, da močnejši požre šibkejšega. Toda tudi v morju je božja narava vsaki živalici dala tudi orožje, s katerim se lahko brani. Tako je riba ježevka dobila bodice. Nekega dne je čisto mirno in brezskrbno dalj časa plavala ob naši ladjici. Kadarkoli se ji je približala kaka roparica, se je ježevka vselej napihnila kakor kak balon, in našopirila svoje ostre bodice.

Tako je mineval dan za dnem. Štiri mesece in pol smo videli le nebo in morje, le tu in tam smo včasih zagledali kak parnik ali kosček daljne obale. Toda ves ta dolgi čas nas je obdajala neskončna raznolikost in lepota živega morja.

Japonka Jecuka Inada bo v drsanju zastopala Japonsko na berlinski olimpijadi. Japonci si od nje veliko obetajo.

V kristalni in srebrni krsti

V grobnici sv. Lenarta, katera leži pod gradom Wawel v Krakovu, je bila v nedeljo 22. t. m. kratka vojaška slovesnost. Pri tej priliki so srebrno rakev, v kateri leži mrtvo truplo maršala Pilsudskega, zaprli v bronasto rakev. Te slovesnosti so se udeležili: maršalova vdova, njegovi dve hčerki, maršalov brat, poljski vojni minister, zastopniki generalitete, krakovski vojvoda in častniki krakovske posadke. Dokler je maršalovo truplo ležalo le v kristalni krsti, je bilo obiskovalcem vidno, vsled česar so posamezni poljski polki imeli ob njej stalno častno stražo. V nedeljo 22. dec. je imel zadnje častno stražo oddelek prvega poljskega pehotnega polka, prva poljska legija. Ta straža je bila zadnja, ker so sedaj truplo zaprli in straža je odšla.

Sprva so maršalovo truplo položili v srebrno rakev, katera je bila pri glavi odprta ter odprtina zadelana s kristalnim steklom. Tedaj so nameravali to krsto po šestih tednih, ko bi minilo narodno žalovanje, popolnoma zapreti, da bi mrtvo truplo ne bilo več vidno. Ker pa je iz vse Poljske še vedno romalo na stotisoče ljudi v Krakov na grob umrlega Pilsudskega, rakve niso zaprli in so vedno odlašali. Medtem pa je v rakev vdrl zrak, vsled česar se je v notranjosti rakve zaslo prvo krsto nadomestili s kristalno krsto, čela nabirati plesen. Zato je bilo potrebno, da katero so mogli hermetično zapreti. To kristalno krsto so pri nedeljski slavnosti položili v bronasto, katero so tudi zacinili. To opravilo so opravili častniki krakovske posadke.

Dne 12. maja l. 1936, na prvi smrti dan maršala Pilsudskega, pa bodo sedanjost bronasto krsto nadomestili s srebrno, katero bodo seveda tudi hermetično zaprli. To srebrno krsto bodo potem položili v marmornat sarkofag v grobnici pod stolpe srebrnega zvona v katedrali wawelskega gradu. To grobnico in sarkofag sedaj delajo.

Pri nedeljski slovesnosti je zastopstvo zdravnikov še enkrat pregledalo balzamirano truplo pokojnega maršala. Ugotovili so, da je truplo dobro ohranjeno.

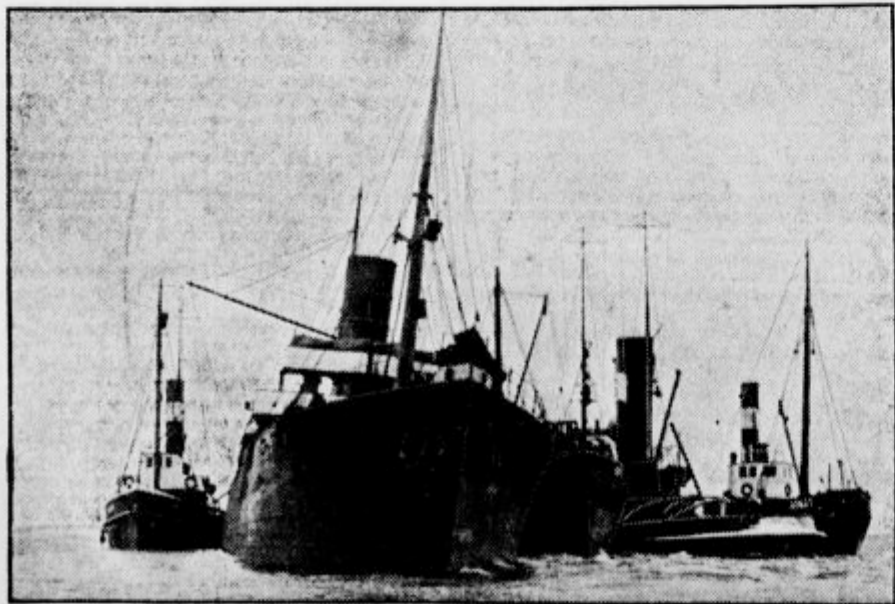

Snežni možje — veselje otrok.

nilo po cestah, zmrazili so tudi v hišah in umirali od lakote. Živali so od mraza pobesnele, nastale so živinske kuge in nalezljive kužne bolezni. — Dalje so bile hude zime leta 1729 in 1740 (slično ko 1709). Nato ni bilo 30 let hujših zim, a leta 1771, 1776, 1784, 1789, 1795 in 1799 je bil spet hud mraz in dolgotrajen sneg. — Prejšnje stoletje nam je precej prizaneslo s hudo zimo, vendar so leta 1804, 1814, 1820 in 1821, 1829 in 1830 zaznamovana z mrzlimi, dolgimi zimami. V začetku 80. let je bila zima spet izredno huda, da so zamrzile celo široke reke. — Bilo je pa tudi precej milih zim. Leta 1772 je bila tako mila zima, da so ptički že februarja meseca izvalili mlade. Zima leta 1178 je bila splošno tako mila, da se je vse razvezelo, a nastal je kasneje hud mraz, ki je spet vse uničil. Leta 1186 je v januarju cvetelo drevje in leta 1232 je bilo le dvoje mrzlih tednov in o božiču so se lahko kopali v rekah. Mila zima je bila tudi l. 1328 in 1420. V letu 1479 sploh ni bilo nič snega in leta 1538 je bilo poleti prav mrzlo, a ob novem letu so cvetela plavice. Leta 1555 in 1557 so jeseni cvetela drevesa in o sv. Mihaelu so bile zrele jagode. V novejšem času je bila pač najhujša zima l. 1929-30 in najmilejša 1920.

»Hej, takoj se vrni, ker še nisi gojen za letanje.«

Na Labi sta v gosti megli trčila angleška parnika »Ouse« in »Harmonides«. Poškodovani parnik »Ouse« so komaj rešili, da se ni potopil.

Sport

Smučanje v praksi

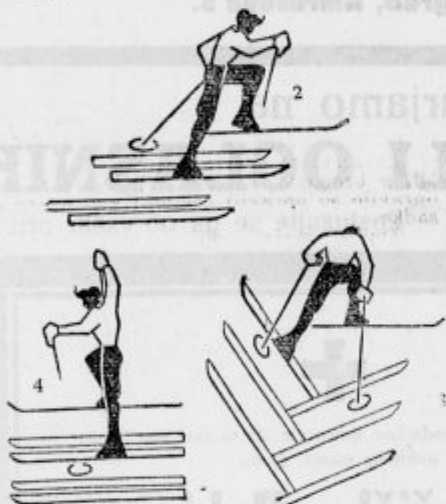
Danes gremo nekoliko naprej. Zadnjič smo se seznanili z nekaterimi praktičnimi vajami na terenu. Kakor so turni korak, obrat na mestu, smuk itd., danes se bomo pa bavili v glavnem s plugom in pluznim zavojem, ki igra v smučanju izredno veliko vlogo.

Slika 1. Plug.

tako, če boste vztrajali in malo potrpežli. Sedaj pa h vajam.

1. Plug (glej sliko 1.). Plug vadimo na manjših strminah in sicer iz navpičnega smuka. Izvedemo ga na ta način, da potisnemo zadnja konca smuč močno narazen, konici sta skupaj, vendar moramo zelo paziti, da se smuč ne prekrizata, ker je v tem primeru padec neizogiben. Koleno sta pokrčeni in mehki, pesti (s palicami) sta ob kolenih. Teža telesa je enakomerno porazdeljena na obeh smučeh. Čim večja je strmina, tem bolj pritiskamo na notranje robove. Na manjših strminah ter v globokem snegu smučamo po celih spodnjih plasteh, torej ploskoma. V glavnem naj velja načelo: Pluzimo vedno ploskoma! Kadar se hočemo ustaviti, tedaj zelo močno pritiskamo na notranje robove. Če hočemo iz pluzenja zaviti na desno (levo), potisnemo levo (desno) smučo malo naprej in prenesemo težo telesa nanjo in smer smo enomanično.

Sl. 2. Poševno postopni korak. — Sl. 3. Raznožni korak. — Sl. 4. Navpično postopni korak.

2. Poševno postopni korak. Raznožni korak. Navpično postopni korak. (Slike 2, 3 in 4.) Te slike nam pokažejo, kako priti v hudih strminah najlažje navzgor. Najmanj utrudljiv je poševno postopni korak, ki ga uporabljamo na hudih strminah, kjer je dosti prostora. Pri prestopanju se opiramo z gornjo smučo na zunanji, s spodnjo pa na notranji rob. Pomažemo pa si pri tem s palicami, ki spremljajo gibanje navzgor.

Raznožni korak uporabljamo na krajših strminah, ker je zelo utrudljiv. Konici smuč damo narazen, zadnja konca pa prideta blizu skupaj, nato pa se pri hoji navzgor opiramo na notranje robove ter si pomažemo s palicami. Navzgor hodimo točno tako kakor kaže slika 3.

Slika 5. Pluzni zavoj.

Navpično postopni korak pa je še bolj utrudljiv kakor raznožni ter ga uporabljamo na zelo hudih strminah, kadar ne moremo več uporabljati

raznožnega koraka. Z gornjo smučo stopimo visoko in navpično gor ter jo zasadimo dobro v sneg tako, da je vzporedna s spodnjo. Obenem se močno opremo na spodnjo palico ter prenesemo razbremenjeno spodnjo smučo vzporedno k zgornji.

3. Pluzni zavoj (glej sliko 5). Pluzni zavoji so najvažnejši v smučanju ter vse premalo paznje polagamo na te, tako potrebne like. In prav malo je smučarjev, ki jih obvladajo tudi v težkem, globokem snegu. Na zdranih travnikih vidimo smučarje, ki izvajajo najrazličnejše umetnosti, ko pa pridejo na teren, na težek in neizvožen sneg, pa je konec njihovih akrobacij. Zato v cel sneg in vadite dosti pluzne zavaje. Izvajamo jih običajno v srednjem počepu; če je globok sneg ali huda brzina, tedaj preidemo v širok, nizek počep. Smuč držimo pri tem ves čas ploskoma! Ako hočemo napraviti zavoj na desno, tedaj prenesemo za trenutek težo telesa na desno (notranjo) smučo, zadnji konec leve smučke potisnemo na ven in vso smučo malo naprej, prenesemo nanjo težo telesa, desno pa polagoma in ploskoma drsimo po snegu k levi. Na isti način, toda z nasprotno nogo, se izvaja zavoj na levo.

* Slike so posnete po Kumpovi knjigi "Smučanje", samozaložba 1934.

I. K-er.

Pri slabem toku, zapeki v črevih.

pošilja črna naravnost

Franz-Josefove

grenke vode pokvarjeno urehavo in čisti črevesni kanal

Reg. po št. 500. 200 10 000 000 15. 12. 1935. 28. V. 35.

IZBIRNE SMUČKE TEHNIKE ZA OLIMPIJADO.

Augustovska zimsko-sportska zveza razpisuje izbirno tekmovalno v smuču in slalomu za udeležbo na zimski olimpijadi v Garmisch-Partenkirchen. Tekmovalne se vrši v izvedbi Turističnega kluba "Skala", podružnica Jesenice, kraj izvedbe Rodea Tekmovanje se izvede kot skupna kombinacija in sicer smuk, dne 5. januarja in slalom, dne 6. januarja. Start za smuk, dne 5. januarja ob 11.00 popoldne, za slalom, dne 6. januarja ob 9.00 popoldne. Viskinska razlika za smuk je 500, za slalom pa 100 m. Prijavitelj ni. Tekmovalni se po pravilniku JZSZ, naznanj. 1. Razpisni razpisniki, dne 6. januarja 1935 ob 2.00 popoldne v koči na Rožak.

Vsi tisti tekmovalci, ki se želijo udeležiti olimpijskega turnirja, naj se najkasneje 10. decembra, ker drugače ne morejo reflektirati na udeležbo na olimpijskem turnirju, izvešči so od te izbirne tekme in tekmovalci, ki so bili že nameravali v olimpijski team in sicer: Prašek, Helmi, Stomar, Mošič, Zaidar, Čarniga, Žugorin, Ankele, Jelen. Iz izbirne tekme bo določenih 6 prvih tekmovalcev, ki se bodo lahko udeležili olimpijskega turnirja pod vodstvom olimpijskega trenerja Harrerja. Prijave poslati do 3. januarja 1935 na tehnični odbor JZSZ v Ljubljano, Trnava cesta št. 1/IV.

Smučski tečaj na Sv. Planini nad Zagorjem. Smučski odsek SPD Zagorje priredi v božičnih počitnicah smučski tečaj na Sv. Planini, katerega bo vodil član odbora smučskih udeležbo JZSZ. Prijava za udeležbo je 20 Din, celodnevna oskrba bo stala 22 Din, pokrivanja dnevna hrana in v toplo zakurjeni sobi pa 27 Din. Prijave sprejema Lavoslav Mrnab, Zagorje ob Savi do torka, dne 24. 12. m., ter v sredo, dne 25. 12. m. na Sv. Planini. Interesente opozorjamo, da je Sv. Planina ena najlepših smučskih terenov v Zasiovi. Ki je zelo lahko dostopna, zato vabimo ljubitelje zimskih sportov na polnočeviško udeležbo. Tečaj bo za začetnike in boljše in boljše že izkušene smučarje. — Odbor.

Udeležba Augustovske na zimski olimpijski, je naša dolžnost. Zato se odzovi dne 12. januarja 1935 na dvanajstih dnevov, vsaj z enim dnevom.

Ping-pong turnir za prebivalce Dravinske doline. Po prijavih sodeč, bo letošnji table tenis turnir za prebivalce Dravinske doline v vsaki okolijski prebivalni lauskega. Prijavitelja so: moštva Ilirija, Hermesa in Korotana iz Ljubljane, nadalje priidejo igralci iz Z. grein, Maribora, Celja, Slovenskih Konjic itd. Ker bo igrala elitna slovenskih igralcev, se prikaže napeto tekmovalstvo. Za tekmovalstvo morajo biti prijavljeni vsi igralci, ki želijo nastopiti v Zasiovi. Za single gospodje je tudi razpisano pokal, katerega bomo lanišči zmagovalci Č.oh (Augustovska, Celje). Drugo plasirani v singlu prejme plaketo. Zmagovalci v dvojbo gospodov prejmejo plaketo. Isto tako bodo nagradjeni tretje plasirani v singlu in drugo plasirani v dvojbo. Z ozirom na prvovrstno igralce, se pričakuje, da bo tudi posej prireditve obilen.

Olimpijska in tujska prometna društva v Črni inu dne 6. januarja svoj tradicijoneln smučski tek Smučarje-Črna za prebivalce duple, katere je podarila mrs. L. Bargate, sponzora rudniškega ravnatelja v Mežici. K šturtu je dovoljeno samo certificirani tekmovalcem JZSZ.

Darni hotel-Cornwall 8 atm. 30 m²
Francis Spiral-turbina 15 P.S., 6 8 m padca
Generator za sesalni pili za kurjavo in pogon.
Vse v najboljšem stanju prodamo vsled povečanja
obrata. — Vprašanja na:

REMEC-Co., Duplica-Kamnik

VABILO

K XXVII. REDNEMU OBČNEMU ZBORU
PODRUŽNICE S. P. D. V TRZICU

v soboto 11. januarja 1936 ob pol osmih zvečer
v salonu hotela Pošte s sledečim dnevnim redom:

1. Ugotovitev sklepčnosti.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Presoja delovanja odborovih poročil:
 - a) načelnika,
 - b) tajnika,
 - c) blagajnika,
 - d) načelnika markacijskega oddelka
4. Poročilo preglednikov in odobritev letnih računov.
5. Volitev
 - a) načelnika in podnačelnika,
 - b) 6 odbornikov in 3 namestnikov,
 - c) 2 preglednikov in 1 namestnika,
 - d) 3 delegatov za glavni zbor 1936.
6. Sprememba § 15 podružničnih pravil.
7. Smernice za leto 1936 (mladinski odsek).
8. Slučajnosti.

Pol ure kasneje je občni zbor sklepčen ne glede na število navzočih članov.

Radi važnih poročil in pa z ozirom na volitve za triletno dobo je dolžnost slehernega člana izkazati se s člansko legitimacijo na občnem zboru, ki se more oddati v svrhu žigosanja za 1936.

Za odbor SPD:

Dr. Elbert I. r., načelnik. Fer. Kokalj I. r., tajnik.

Austriji izgonjajo naše ljudi

V enem mesecu - 160 izgnancev

Maribor, 27. decembra.

Naše obmejne varnostne oblasti imajo zadnje čase največ posla samo z ubogimi izgnanci, ki jih Avstriji dan za dnem gonijo čez mejo. "Slovenec" je o izgonih že večkrat poročal, vendar je javnost še malo poučena, kak obseg so že zavzeli. Najbolj ga pojasnjujejo številke: v enem samem mesecu so poslali Avstriji v sektorju od Radgona do Dravograda 160 ljudi čez mejo, od tega samo pri St. Ilju 69, ostale pa preko mostov v Radgoni in Čmureku ter preko kozjaskih prelazov pri Kapli, pri Dravogradu itd. Vsi pisana družba izgnancev se potem zbira v Mariboru na obmejni policiji, k jih nato azroča policijskim oblastem v svrhu odгона v domovinske kraje. Vseh narodnosti in vseh starosti, pa tudi vseh poklicev so. Od slovenskega delavca, ki je garal v avstrijskih tovarnah po 20 in 30 let ter na koncu ostal brez dela, služkinji, ki so desetletja preživele v Gradcu in na Dunaju, pa so za dan dva pri menjanju službe bile brez posla, pa do nepepravlji, klatežev in potujočih ciganov, vse to se zbira v Mari-

born. Med izgnanci je veliko takih, ki so bili v Avstriji že rojeni, ki ne znajo našega jezika ter se jim niti sanjalo ni, da se pristoju v kak skrit kot Slovenije, sedaj pa so naenkrat izvedeli, da niso več Avstrijci. Avstrijci zatrjujejo, da so pobrali in izgnali samo brezposelne, ki jih sami ne morejo več rediti. V resnici pa pravijo mnogi izgnanci, da so imeli delo v stalnim za-lužkom, pa so jih kljub temu nastavno aretirali in brez vsakega odgnali proti meji. Pa še takšni so med njimi, ki niso niti naši državljani in te Avstriji enostavno tihotapijo preko meje, potem, ko jih hočejo naši obmejni organi vrniti, se jih pa zopet krčevito branijo. Vse izgnance pošiljajo do meje poč poč cestah in stezah ter jih izročijo našim stražnikom. Izgnanci so mnogokrat popolnoma razčepani in jabo obati ter v mrazu zelo trpijo. Vse izgone opravičujejo v Avstriji s čiščenjem, ki se gori že neprestano vrši. Domače berače in klateže, pa tudi brezposelne zapirajo v delovna taborišča; takega so osnovali tudi blizu naše meje na Radlji Zaprti ljudi uporabljajo za prisilno delo ter jim dajejo poleg hrane tudi majhno odškodnino v denarju.

Zločin na božični praznik

Maribor, 27. dec.

Na božični praznik, ko so verniki v miru in prazničnem razpoloženju obhajali rojstvo Gospodovo, se je pri Sveti Trojici v Slov. gor. zgodil krvav zločin, ki je pretresel celo okolico.

Med 33 letnim mesarskim pomočnikom Petrom Čučkom iz Sv. Trojice in 34 letnim Lovrencem Kukovcem, posestnikom sinom iz Oseka, je telo že delj časa sovraživo radi nekega dekleta, h kateremu je zahajal Čuček, dasi je že poročen. Kukovec je tudi začel v zadnji dobi zahajati k temu dekletu. Razkril ji je, da je njen znanec že poročen mož. Radi tega se je Čuček zelo jezil na Kukovca. Že na božični dan popoldne je prišlo med obema do prepira, toda na posredovanje orožniške patrulje sta se oba pomirila. Šla sta celo pit bratovščino v neko trojsko gostilno. Okrog pol sedmih zvečer, ko sta bila oba že močno vi-

njena, sta se ponovno sprla. Pred trgovino Valentina Dreo je prišlo med obema do spopada, v katerem je sunil Čuček z močnim žepnim nožem proti Kukovcu. Zadel ga je v prsno stran ter mu prerezal žilo odvodnico. Ranjeni Kukovec je napravil še nekaj korakov proti Roškovi gostilni, kjer se je zgrudil in izdihnil. Zločinec se je po storjenem dejanju takoj umaknil, toda orožniška patrulja ga je izsledila in aretirala. S početka je tajil svoje dejanje, toda ko so orožniki našli pri njem še krvav nož, je priznal. Prepeljali so ga takoj v zapore okrajnega sodišča k Sv. Lenartu, mrtvega Kukovca pa v mrtvašnico, kjer je bil v petek popoldne obduciran. Oba, rajni Kukovec in pa ubilca, imata za seboj že precej burno preteklost. Zlasti je bil Kukovec znan kot človek, ki je rad delal žgago in nemir. Bil je že večkrat kaznovan.

Goljufija s hranilno knjižico

Ljubljana, 27. dec.

Mali kazenski senat. Pred sodnike je stopil korenjak, čevljarski pomočnik Aleš iz Zakobiljeka v Poljanski dolini. Na pol glubi ženi Mini Čegarjevi je 1. novembra ponoči ukradel 2 odeji, 2 kg masti in hranilno knjižico Mestne hranilnice v Kranju v vlogo 12.097 Din. Hranilno knjižico je potem v Ljubljani prodal in dobil na račun 2000 Din. Vlonia in goljufije obtoženi Aleš je zatrjeval: »Ne morem nositi krivde in kazni, če kdo drug to ukrade. Zagovarjal se je da je vlom izvršil neki Francec, sam je stal le na straži. V Ljubljani je prodal knjižico oni Francec, ki mu je dal samo 500 Din.

Priča Albin Adamič, posredovalec: »K meni v pisarno je prišel. Dejal je, da mati bišo popravljajo in rabijo denar, zato prodajo knjižico. Denar rabijo za obrtnike. Imel sem kupa, ki jo je kupil za 58% vrednosti. Na mene je napravil dober vtis, mislil sem, da je dijak. Izplačano je dobil 2000 Din. Pozneje so sleparji prišli na dan in Aleksa Demšarja vtaknili v arest. Pri hišni preiskavi na njegovem stanovanju v Štutni so orožniki našli tudi druge stvari, tako 2 pendreka, zlato in srebrno uro in vitrih. Uri sta njegovi, pravi, da jih je pošteno kupil. Drugo ne.

Sodba: Zaradi zločina tatvine in prestopka prevare na 7 mesecev strogega zapore in 120 Din denarne kazni ter v izruba častnih državljanstvih pravic za 3 leta. Aleš je pristavil: »Se nimam kam pritožiti! Sprejemem. Ko pa pridem na prosto, pa poiščem Francita.« Dobro, kar orožnikom ga izročite.

Naznanila

Ljubljana

1. Načrta služba Imaja lekarnar: mr. Sušnik, Marija trg 5; mr. Karal, Gospodarska cesta 4 in mr. Bohinec, Rimska cesta 31.
2. Kino Kodeljevo igra danes ob 8 in jutri ob 17 in 20 dvojni spored: Njegova senca (Ronald Colman, Elissa Landi) in opero: Anica ima pravec (domarja: Hans Sönnker, Ida Wüst).
3. Podružnica SVD za Spodnjo in Zgornjo Sisko ima svoj redni občni zbor, dne 29. decembra 1935, ob 9.00 popoldne v silemski sobi, Gasilska 17. Vabijo se vsi člani in prijetelji.

Drugi kraji

Presečno društvo v Hajdini pri Ptaju poziva, da se igra, ki so jo numerirali vprizoriti na neletje, dne 28. decembra, radi obležitosti igralca preloži na novega leta dan.

Poizvedovanja

Izgašil sem denarnico od štirajstov 79 do Stanošič, Pošto najdištel naj jo oida proti nagradi v bufetu Zaletel, St. Vid.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20

Sobota, 28. decembra: Vesela božja pot. Red C.
Nedelja, 29. decembra ob 18: Trije suški sedelci. Izven. Gluboka znižana cena od 20 Din navzdol. — Ob.
29. Močiere. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 30. decembra: Močiere. Red Sreda.
Torek, 31. decembra ob 21: Vesela božja pot. Izven. Znižane cene.

Prasek za pecivo
Pekin
Z boljšimi praški dosežete tudi
boljše uspehe
zahtevajte praške
ADRIA

OPERA — začetek ob 20

Sobota, 28. decembra: Kratjica (Ljubljana, Red A.
Nedelja, 29. decembra ob 20: Aida (Gustav dr. Adrian.
Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 30. decembra: Zaprti.
Torek, 31. decembra ob 21: Prekmetani grad. Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 28. decembra ob 20: Malomeščani. V korist pen. zbirke sklad glediščkih igralcev. Gluboka znižana cena od 15 Din navzdol. Znižani.
Nedelja, 29. decembra ob 18: Majda. Znižane cene. — Ob 20: Hajduta.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 28. decembra, 12. Plošča za prisoje — napov. v napev — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Plošča za plošče — napov. v napev. — 14. Vremenska poročila, borzni tečaj. — 18. Na delopost — vsi dobre volje (plošče). — 18.40 Poroča znanstvenopolitična vprašanja (gosp. dr. Alojzij Kuhar). — 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nacionalni uraz. Dva vojna zornica (iz Beograda). — 20. Prva iz Ljubljanske opere v 1. sklopu: Glasbeno nastavljanje (gosp. Umanar Vilko, v II. odsmern: Namo-vod časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. Konec ob 23.

Drugi programi:

Sobota, 28. decembra, Beograd: 19.30 Srbski večer. — 21. Plesna glasba (plošče). — Zagreb: 20. Violinski koncert. 20.2 — Koncert na (Haviti). — 21. Vokalni koncert. — 22.45 Plesna glasba. — Dnaji: 17. Pogovor o glasbi. — 19.10 Prena. opere. — 22.10 Klavirska glasba. — 23.05 Jazz. — Rudimpekar: 23.15 Iz oper. — 22.05 Ciganska glasba. — 23.15 Zahavna koncert. — Trst-Milani: 17.15 Plesna glasba. — 20.15 Lohengrin, opera. Wagner. — Rim-Bari: 17.15 Mandolinski koncert. — 21.25 Simfonični koncert. — 22. Plesna glasba. — Praga: 19.15 Zahavna glasba. — 20. Zaharovski koncert. — 20.35 Promos opere. — 22.30 Plošče. — Bratislava: 21.15 V klet, igra s petjem. — 22.45 Plesna glasba. — Carigrad: 20. Polpovrni narodnih pesni iz Lova. — 23.45 Pestre noč ure. — 22.15 Orkestralni in violinski koncert. — 23.05 Plesna glasba. — Berlin: 20.30 Kratjica. — Königsberg: 20.10 Pester večer. — Hamburg: 20.10 Vsest večer.

Presenečenje
za vsakogar

to je učinek in jakost aparata
Orion 333. Barvita, živa glasba
velikega obsega glasov

ORION RADIO

tipa 333

Dobite ga na mesečne obroke
po Din 300— pri

"RADIO"

REG. ZADR. Z. O. Z.

V LJUBLJANI MIKLOŠIČEVA 7

Mali oglasi

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert salonskega orkestra. Odprt do štirih zjutraj. (h)

Službe iščejo

Za 20 letno dekle

z meščansko šolo, vajeno kuhe in vseh hišnih del, precej izkušen v šivanju, išče primerno službo; gre tudi k otrokom. Podrobnosti v Dobrodetni pisarni, Ljubljana, Sentpetraka vojašnica. (a)

Poizvedbe

Pes nemški ovčar

krasen eksemplar, ki sliši na ime Komos kraski, 10 mesecev star, se je začel pred par tedni. Izsedel je dobrih nagrad. Gostilna pri »Lovcu«, Cesta 29. oktobra v Ljubljani. (e)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10.

Pohištvo

Najugodnejše
dobavlja vsakovrstno pohištvo tovarna Malenšek, Dravljica, pri slepem Janezu. Stalna lastna razstava pohištva! (s)

Objave

Izjava

Podpisani Ciril Prestor, načelnik postaje v Dobovi, preklicujem vse, kar sem govoril in pisal zoper gg. L. Kokota in J. Logarja. V kolikor sem to storil pri raznih oblasteh, izjavljam, da bom vse popravil. Zahvaljujem se obema gg., da sta odstopila od sodnega postopanja nasproti meni. Dobova, 23. decembra 1935. Prestor Ciril I. r.

POZOR!

Izšlo je:
Dr. Mih. Opeka
DROBCI
62 petminutnih govorov
Naroča se v
JUGOSLOVANSKI KNJIGARNI
Cena Din 24.— in poština

Sax Rohmer: 51 Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Ce sem premaknil razbolelo glavo proti levi, sem zrl dol v mastno vodo; ako sem se nagnil proti desni, sem lahko ujel pogled na poškrateno lice nadzornika Weymoutha, ki je bil zvezan in je imel usta zamašena kakor jaz; ležal je zraven mene; od Naylanda Smitha sem pa mogel videti samo noge in meča. Zakaj nisem mogel glave zadostno obrniti, da bi videl več.

Nahajali smo se na krovu barke na električni pogon. Slišal sem zasvožen goli glas Fu-Mančuja, ki je zdaj spet zvenel mirno ko navadno; in srce mi je poskočilo, ko sem začel glas, ki mu je odgovoril. Bil je glas Karamanehe. Njegova zmaga je bila popolna. Prav gotovo je bilo, da so bili njegovi načrti za odpotovanje popolni; njegovo morjenje detektivov in podzemnih hodnikov je bilo zadnje najdrznejše izzivanje, ki si ga zvit Kitajec ne bi bil zmožen dovoliti, ako ne bi bil vedel, da mu je pobeg čisto gotov.

Kakšna usoda nas je čakala? Kako se bo maščeval nad dekletom, ki ga je izdalo njegovim sovražnikom? Kakšen delež dobijo sovražniki? Podoba je bila, da je prišel do svojevrstnega sklepa, da me vtihotapi na Kitajsko — toda kaj je nameraval z Weymouthom in kaj s Smithom?

Nemi smo opazili, da plovemo skozi meglo. Za nami je zamrlo šumenje pristanišča in ladjedelnice. Pred nami je visela zavesa megle, ki nam je zakrivala promet na veliki vodni cesti; toda skozi meglo so se oglašale tuleče sirene in so cingljali zvonce.

Rahlo brnenje vijaka je na zadnje čisto utihnilo. Barke se je rahlo pozibavala na sipini. Oddaljen ropot je postajal čedalje glasnejši — in nekaj se nam je skozi meglo približevalo. Zazvonil je zvonec, in neki glas, zadušeni vsled megle, je prišel do nas — glas, ki sem ga spoznal. Čutil sem,

Kompletne smuči
in sanke dobite najceneje pri izdelovalcu Mateju Fajfarju, Trnovska ul. 25, telefon 3410. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi
pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon šte. 2951

10.000 parov

damskih, moških in otroških nogavic, prodajamo po zelo nizkih cenah.
„ZORA“
Ljubljana, Miklošičeva 30

Pitane zaklan. purane
10 kg 120 Din, la jedra 5 kg 108 Din, cele orehe 50 kg 340 Din, sveža zamčena jajca 720 komadov 700 Din, franko vozina, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Telefon 2035
PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi
Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Tinčkove in Tončkove prigode

Gorila je bradatega upornika še nekaj časa držala v svoji, kakor klesče trdi pesti, potem pa ga je nemilo vrgla ob zid, da je obležal kakor mrtev. Drugi uporniki so se ob pogledu na premaganega voditelja med divjim brušcem in truščem razbežali na vse strani.

»Hitro za menoj!« je zaklicala kraljica, ko je gorila odpahnila vrata.

Dečki so stekli za njo, kar so jim dale noge.

Tekli so po dolgi, vijugasti hodnikih in slednjič prišli do samotne sobe. Kraljica je pritisnila na skrit gumb v steni. Iz stene je šinil predal, v katerem je imela kraljica spravljeno nadomestilno palico za blisk in grom.

»Hvala Bogu,« se je oddahnila, »še je tu. Zdaj bomo videli, če je kaj vredna!«

+

Umrli nam je naša nadvse ljubljena mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Marija Pečnikar roj. Grad

dne 27. decembra ob pol enajstih dopoldne, po dolgotrajni in težki bolezni, v starosti 72 let.

Pogreb nepozabne rajnice bo dne 29. decembra ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti Sv. Jakob št. 3 na farno pokopališče v Sv. Jakobu ob Savi.

Avtobus bo vozil ob pol treh popoldne od Mestnega doma v Ljubljani v Sv. Jakob.

Sv. Jakob ob Savi, dne 27. decembra 1935.

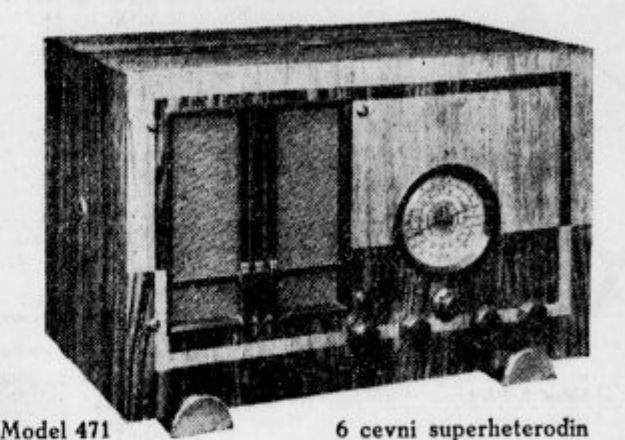
Žalujoči ostali.

Pravkar je dospel najnovejši model za 1936.

HIS MASTER'S VOICE RADIO APARAT

ki je pravo čudo moderne radiotehnike

Model 471 6 cevni superheterodin

Sprejema na vseh valovnih dolžinah. S tem novim aparatom lahko sprejemate zanesljivo vsak zaželeni program v popolnoma točni reprodukciji kakor nikoli doslej. Prepričajte se sami! Pridite, pogledajte in poslušajte to najnovejšo pridobitev angleške radio-industrije.

Vse cevi, kakor tudi vsi deli vedno na zalogi.

Zahtevajte v vsaki strokovni trgovini brezobvezno predvajanje in prospekte, kakor tudi pri

Generalnem zastopstvu za Jugoslavijo, **M. Majstorović** zastopnik

THE GRAMOPHONE CO. LIMITED
Zagreb, Amruševa 5.

Opozarjamo na MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

+

V imenu vseh sorodnikov sporočam, da so nam umrli naša ljubljena mama, gospa

Frančiška Bohinc

v starosti 70 let, danes na dan sv. Štefana.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo 29. decembra 1935 ob osmih iz rojstne hiše v Založu pri Cerkljah.

V Cerkljah pri Kranju, dne 27. decembra 1935.

Dr. Bohinc Joža, zdravnik.

kako se Weymouth poleg mene na vso moč zvija; slišal sem njegovo nerazumljivo moljanje; in vedel sem, da je tudi on spoznal tisti glas.

Bil je glas nadzornika Rymana od rečne policije; in njihova barke je bila v neposredni bližini naše.

»Hoj! Hoj!«

Tresel sem se. Mrzlično razburjenje se me je polastilo. Klicali so nas. Mi smo bili brez luči; toda zdaj — ne glede na bolečine, sem zavil svoj vrat proti levi — je skozi meglo ježno zasijala luč policijske barke.

Razen zamoljanih glasov nisem mogel ničesar spraviti iz ust, in moji tovariši so bili v enakem položaju. Bil je brezupen položaj. Ali nas je policija videla, ali so kar na slepo klicali?

Luč se nam je bližala.

»Barka, hoj!«

Ugledali so nas! Fu-Mančujev goli glas je nekaj presekan govoril — in naš vijak se je spet začel sukati; zbrželi smo naprej v temno. Slabotnejša je postajala luč policijske barke — na zadnje je izginila. Toda slišal sem Rymanov kričati glas. »Polno brzino!« smo slabotno čuli skozi temo.

»Luka! Luka!«

Potem je mrak vse zagrmel, in dočim so bili naši prijatelji daleč za nami, smo mi hiteli čimdalje globlje v meglo — in brzeli proti morju, kar sem pa šele kasneje ugotovil.

Divje smo pluli dalje, le dalje, čez naraščajoče sipine. Enkrat se je nenadoma pred nami pojavila velika črna gmoza. Visoko nad nami so sijale luči, zvonce so zvonili, nerazumljivi kriki so preletavali meglo. Naša barke se je nevarno nagibala in šla s kljunom zdaj gor zdaj dol, a se srečno izognila vodnim brazdam prekomornika, ki bi skoro lahko končal našo pot. Bilo je to tako potovanje, kakor sem ga že nekoč prej opravil pri zasledovanju voditelja rumene nevarnosti; toda to je bilo mnogo bolj strašno, zakaj zdaj smo bili doobra v Fu-Mančujevi oblasti.

Neki glas mi je začel momljati v uho. Obrnil

sem svoje obvezano lice; nadzornik Weymouth je v temi dvignil svoje roke in delno odstranil zavezo z ust.

»S temi vrvmi se trudim že, odkar smo zapustili tiste zamazane kleti,« je šepetal. »Moje narti so vse narezane, toda ko pridem do noža in si osvobodim členke —«

Smith ga je s svojimi zvezanimi nogami brenil. Detektiv je porinil obvezo spet na prejšnje mesto in si roke spravil za hrbet. Dr. Fu-Manču, ki je nosil težko suknjo in je bil gologlav, je prihajal odzad. Držal je Karamaneho za zapestje in jo vlekel za seboj. Sedel je na blazine blizu nas in potisnil dekle poleg sebe. Zdaj sem lahko videl njeno obličje — in izraz njenih lepih oči je bil tak, da sem se začel kar zvijati.

Fu-Manču nas je motril, kažoč v motni svetlobi svoje zobe, ki sem jih jel razločevati, zakaj oči so se že bile privadile temotne svetlobe.

»Dr. Petrie,« je povzel besedo, »vi boste moj častni gost v mojem domu na Kitajskem. Pomagali mi bode, da prekučeva vso kemijo. Mr. Smith, bojim se, da veste več o mojih načrtih, kakor sem si to o vas usodil misliti, in zelo rad bi vedel, če imate kakakega zaupnika. Kjer vam odpove vaš spomin, in bi se moje pile in žični jopiči izkazali za neuporabne, vam bo lahko spomin nadzornika Weymoutha pomagal.«

Okrenil se je k dekletu na tleh — ki se je s pomilujočim izrazom ostudne groze umaknila od njega.

»V mojih rokah, doktor,« je nadaljeval, »držim iglo, ki je polna redke kulture. To je čten med bacili in glivicami. Kolikor sem opazil, ste pokazali neprimerno zanimanje za čare Karamanehe, za milino njenega kretanja in za iskanje njenih oči. Nikdar ne morete posveliti vsega svojega razuma tistim studijam, katere sem vam namenil, dokler vašo zbranost motijo takele privlačnosti. Le dotik s to ostru konico, pa bo smejalo se Karamanehe postala vresčeca, blazna, popačena baba —«

Zdajci se je z divjim naskokom zagnal Weymouth na njega!

Karamanehe, ki je bila vsled prestanih muk izčrpana, se je z ihtčim vskrikom zgrudila na tla — in mirno obležala. Meni je uspelo, da sem se spravil v napol sedež položaj, dočim se je Smith zavalil na stran, ko sta detektiv in Kitajec skupno telebnila na tla.

Weymouth je s svojo veliko desnico držal doktorjev rumeni vrat, z levico pa je oklepal Kitajčovo desnico, ki je držala iglo.

Zdaj sem mogel pogledati vzdolž male ladje, in kolikor se je v megli dalo videti, sem spoznal, da je bila le še ena oseba na krovu — napol oblečeni rjavi skozi kleti. Mrak se je zgostil in nas čisto zagrmel. Brenčanje motorja — sikajoče dihanje obeh borečih se mož in šumenje vodnih brazd za nami, so bili glasovi, ki so kalili nenavadno tišino.

Polagoma in z nekako kačjo spretnostjo, ki jo je bilo groza opazovati, je Fu-Manču uničil prednost, v kateri je bil Weymouth. Njegovi krempljasti prsti so se trdno oklepali Weymouthovega vrata, desna roka s pogubonosno iglo, pa je potiskala navzdol levico nasprotnika. Sprva je bil on spodaj, toda zdaj se je že spravil gor. Zares, njegova telesna vztrajnost je morala biti neznansko velika. Sapa mu je kar piskala iz nosnice, a Weymouth je začel pešati.

Poslednji je zdajci spremenil svoj način borbe. Z nadčloveškim naponom vseh moči, h kateremu ga je po mojem mnenju vzbudila bližajoča se igla, je dvignil Fu-Mančuja — za vrat in leht — in ga hotel po strani podreti.

Kitajčev prijem pa ni popustil, in oba sta se kot zvijajoča se gmoza zvrnila na preprogo. Baš tedaj pa se je barke zelo dvignila na krmo, in vzkril groze, ki se mi je ob tem izvil, se mi je v obvezi zadušil. Zakaj, ko se je Fu-Manču hotel izmotati, je izgubil ravnotežje — padel vznak — in objemajoč Weymoutha je zdrčal v reko!